

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
uyğun hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

Səhifə

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ 1-2

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI:

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat..... 3

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat 4

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat..... 5

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat..... 6

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər..... 7-60

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“Ziraat Bank Azərbaycan” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarına və İdarə heyətinə:

Rəy

Biz “Ziraat Bank Azərbaycan” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra “Bank”) 31 dekabr 2021-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Bankın 31 dekabr 2021-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditini üzrə Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Bankdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və Audit Komitəsinin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, fırıldaqlılıq və ya xətalər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Bankı ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Audit Komitəsi Bankın maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutları əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılıq, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Bankın daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsəduyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Bankın fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixində əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Bankın fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında Audit Komitəsinə məlumat veririk.

Baker Tilly Azerbaijan

4 aprel 2022-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ

Min Azərbaycan manatı ilə	Qeydlər	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	7, 27	89,490	87,053
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	8, 27	10,482	1,275
İnvestisiya qiymətli kağızları	9	30,816	24,714
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10	227,313	154,913
Əmlak və avadanlıqlar	11	23,328	21,915
Qeyri-maddi aktivlər	11	3,352	3,274
Digər maliyyə aktivləri	12	818	251
Digər qeyri-maliyyə aktivləri	12	1,244	1,085
CƏMI AKTİVLƏR		386,843	294,480
ÖHDƏLİKLƏR			
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	13	56,969	22,348
Müştəri hesabları	14	245,142	195,982
İcarə öhdəliyi	15	4,227	3,838
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi	22	112	184
Digər maliyyə öhdəlikləri	16	964	344
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	16	3,087	1,914
CƏMI ÖHDƏLİKLƏRİ		310,501	224,610
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	17	50,000	50,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		26,342	19,870
CƏMI KAPİTAL		76,342	69,870
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		386,843	294,480

4 aprel 2022-ci il tarixində İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Selçuk Demir
Direktorlar Şurasının sədri

Elmir Həsəni
Maliyyə direktoru

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeydlər	2021-ci il	2020-ci il
Faiz gəlirləri	18, 28	24,419	18,123
Faiz xərcləri	18, 28	(7,703)	(5,836)
Xalis faiz gəlirləri		16,716	12,287
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərəri xərci	19	(573)	(2,687)
Xalis faiz gəlirləri		16,143	9,600
Haqq və komissiya gəlirləri	20	3,365	2,399
Haqq və komissiya xərcləri	20	(2,248)	(1,365)
Xarici valyuta əməliyyatlarında alqı-satqı üzrə zərər çıxılmaqla gəlirlər		2,133	1,314
Xarici valyuta mübadiləsi üzrə (zərərlər)/gəlirlər, xalis		(68)	6
Kredit öhdəlikləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin bərpası\ (tutulması)	16	102	(695)
İnzibati və əməliyyat xərcləri	21, 28	(11,100)	(8,778)
Müsadirə edilmiş aktivlərin ədalətli dəyərindəki dəyişiklik		(200)	-
Dividend gəliri		113	-
Digər gəlirlər, xalis		-	65
Vergidən əvvəl mənfəət		8,240	2,546
Mənfəət vergisi xərci	22	(1,768)	(582)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		6,472	1,964
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		6,472	1,964
Bankın səhmdarlarına aid mənfəət üçün səhm üzrə mənfəət, əsas və azaldılmış (hər səhm üzrə AZN ilə)	23	129.44	39.28

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

	Bankın səhmdarlarına aid olan hissə		Cəmi
	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>			
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	50,000	17,906	67,906
İl üzrə xalis mənfəət və digər məcmu gəlir	-	1,964	1,964
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	50,000	19,870	69,870
İl üzrə xalis mənfəət və digər məcmu gəlir	-	6,472	6,472
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	50,000	26,342	76,342

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeydlər	2021-ci il	2020-ci il
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitləri			
Alınmış faizlər		23,668	17,906
Ödənilmiş faizlər		(6,884)	(5,784)
Əldə edilmiş haqq və komissiyalar		3,304	2,399
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(2,248)	(1,365)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan əldə olunmuş gəlir		2,133	1,303
Svop əməliyyatları üzrə reallaşdırılmış zərər		-	(404)
İşçi heyəti ilə bağlı ödənilmiş xərclər		(4,174)	(3,443)
Ödənilmiş inzibati və əməliyyat xərcləri		(4,057)	(3,294)
Ödənilmiş vergilər		(713)	(312)
Əldə edilmiş digər gəlir, xalis		-	9
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitləri		11,029	7,015
<i>Xalis (artma)/azalma:</i>			
- ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar		(519)	(351)
- banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər		(9,069)	5,886
- müştərilərə veriləcək kreditlər və avanslar		(73,747)	(10,578)
- digər aktivlər		(526)	(142)
<i>Xalis artma/(azalma):</i>			
- banklara ödəniləcək vəsaitlər		34,048	(29,888)
- müştəri hesabları		49,314	70,483
- digər öhdəliklər		67	(344)
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan xalis pul vəsaitləri		10,597	42,081
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri			
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satın alınması		(10,142)	(19,315)
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satışından və geri alınmasından əldə olunan gəlirlər		4,406	4,315
Əmlak və avadanlıqların alınması		(1,609)	(2,164)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(668)	(1,055)
Asılı müəssisələrdən alınmış dividendlər		113	-
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(7,900)	(18,219)
İcarə öhdəliyi üzrə əsas ödəniş	15	(324)	(215)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(324)	(215)
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(455)	316
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım		1,918	23,963
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	85,943	61,980
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	87,861	85,943

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (min Azərbaycan manatı ilə)

1 GİRİŞ

“Ziraat Bank Azərbaycan” ASC-nin (“Bank”) 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə hazırkı maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Bank Azərbaycan Respublikasında təsis olunmuşdur və Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərir. Bank Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq açıq tipli səhmdar cəmiyyəti formasında təsis edilmişdir. 31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixlərinə Bankın ana müəssisəsi T.C. Ziraat Bankası A.Ş. olmuşdur.

Bankın əsas fəaliyyəti. Bankın əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında kommertiya və pərakəndə bank əməliyyatları xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank 30 dekabr 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən bank fəaliyyətinin göstərilməsi üçün verilmiş 255 sayılı lisenziya əsasında fəaliyyətə başlamışdır, lakin Bank effektiv olaraq öz fəaliyyətinə 2015-ci ilin əvvəlindən başlamışdır. Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu fiziki şəxslərin faiz dərəcəsi 12%-ə qədər olan AZN valyutalı əmanətləri və faiz dərəcəsi 2.5%-ə qədər olan xarici valyuta ilə əmanətlər üzrə kompensasiya ödənilməsinə zəmanət verir.

Bankın Azərbaycan Respublikasında 1 baş ofisi və 6 filialı (2020-ci il: 5) mövcuddur. 31 dekabr 2021-ci il tarixinə Bankın 131 əməkdaşı (2020-ci il: 112) olmuşdur.

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Bankın hüquqi ünvanı Həsən bəy Zərdabi prospekti, 191, Yasamal rayonu, Bakı AZ1122, Azərbaycan Respublikasıdır.

Təqdimat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə (“AZN”) ifadə olunmuşdur.

2 BANKIN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

Azərbaycan Respublikası. Bank fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir.

2020-ci ildə koronavirus pandemiyasının yayılması qlobal iqtisadiyyata mənfi təsir göstərmişdir. Bir çox ölkələrdə səyahətlərə və fərdi şəxslərin hərəkətinə məhdudiyyətlər qoyulmuş, ikinci dərəcəli iş yerlərinin bağlanması üzrə əhəmiyyətli məhdudiyyətlər tətbiq edilmiş və ya pandemiya nəticəsində bir sıra iş yerləri bağlanmışdır. Bu, Azərbaycan Respublikası ilə ticarət əlaqələri olan, iqtisadi cəhətdən güclü ölkələrin çoxunda ÜDM-də əhəmiyyətli dərəcədə azalmaya səbəb olmuşdur. 2020-ci ilin iyun ayından başlayaraq, Azərbaycan Respublikası da daxil olmaqla, bir çox ölkələrdə pandemiya əlamətlərində yaxşılaşma müşahidə olunmuş və sonradan müəyyən məhdudiyyətlər ləğv edilmişdir.

Nəticədə, qlobal maliyyə və əmtəə bazarlarında bərpa müşahidə olunmuşdur. Lakin sonradan Azərbaycan Respublikasında qeyd alınmış yoluxma sayı xeyli artmış və hökumət tərəfindən 2020-ci il dekabr ayının ortalarından etibarən yeni məhdudiyyətlər tətbiq edilmişdir.

Ölkədə COVID-19 ilə mübarizə üçün aparılan məhdudlaşdırıcı tədbirlər iqtisadi aktivliyin və məcmu xərc səviyyəsinin əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına səbəb olmuşdur. Məhdudlaşdırıcı tədbirlər iqtisadiyyatın otel, nəqliyyat, səyahət, əyləncə və sair digər seqmentlərinə, eləcə də beynəlxalq ticarətə öz təsirini göstərmişdir.

16 yanvar 2021-ci ildən etibarən Azərbaycan əhalisinin peyvəndlənməsinə başlanılması ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası hökuməti COVID-19 pandemiyası ilə mübarizə məqsədilə əvvəlki ildə tətbiq edilmiş səyahət məhdudiyyəti, biznes və digər sahələrin bağlanması və ölkə daxilində müəyyən ərazilərin bağlanması kimi xüsusi karantin rejimi tədbirlərinin mərhələli şəkildə aradan qaldırılması barəsində qərar qəbul etmişdir.

Bank əsasən iqtisadiyyatdan və beynəlxalq enerji qiymətlərinin səviyyəsindən asılıdır. Pandemiya mühitində neft istehlakında nəzərə çarpacaq dərəcədə azalma olduğu üçün neft qiymətləri əhəmiyyətli dərəcədə azalmış, lakin 2020-ci ilin ikinci rübündə sabit artım müşahidə olunmuşdur, bununla belə 2021-ci ildə dünya iqtisadiyyatının bərpası nəticəsində enerji resurslarının qiymətləri tədricən artmışdır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Bank fəaliyyətini əsasən Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Azərbaycan Respublikası Hökuməti iqtisadi islahatları və ölkənin hüquqi, vergi və qanunvericilik çərçivəsində inkişafını davam etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək davamlı inkişafı, əsasən bu islahatlardan və sektordakı tərəqqidən, eləcə də hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və pul siyasəti üzrə həyata keçirilmiş tədbirlərdən və Azərbaycan manatı ilə xam neftin sabit qiymətlərindən asılıdır. Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatı, xüsusilə neft və qaz qiymətlərinə həssas olmasına baxmayaraq, son illərdə Azərbaycan Respublikası Hökuməti daha balanslı iqtisadiyyata keçidi sürətləndirmək və neft-qaz sektorundan asılılığı azaltmaq üçün böyük iqtisadi və sosial islahatlara başlamışdır. “Trading Economics” qlobal makro modellərinə və analitiklərin gözləntilərinə görə, Azərbaycanda ÜDM 2021-ci ildə 54.62 milyard ABŞ dolları səviyyəsində olmuşdur. Uzunmüddətli perspektivdə, ekonometrik modellərimizə görə, 2022-ci ildə Azərbaycan ÜDM-nin 54.73 milyard ABŞ dolları və 2023-cü ildə 55.98 milyard ABŞ dolları səviyyəsində olacağı proqnozlaşdırılır.

Hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə əlaqədar olaraq pul siyasətini davam etdirmiş və Azərbaycan manatını sabitləşdirən xarici valyuta ehtiyatlarını ayırmışdır. Bu siyasət 2021-ci ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etmişdir. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı il ərzində yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsini bir neçə dəfə dəyişdirmiş və dərəcə sabit artmaqla 6,25% - 7,25% arasında dəyişmişdir.

Bankın rəhbərliyi, makroiqtisadi mühitdəki dəyişiklikləri izləyir və yaxın gələcəkdə Bankın fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri hesab etdiyi tədbirləri görür.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri, mütəmadi olaraq, Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik Bankın fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif neft qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

3 ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN QISA XÜLASƏSİ

Maliyyə hesabatlarının tərtibatının əsasları. Hazırkı maliyyə hesabatları ədalətli dəyər, mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyər (MZVƏD) və digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyerdə təsnifləşdirilən (DMGVƏD) maliyyə alətlərinin ilkin tanınmasının dəyişməsi ilə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq ilkin dəyər metoduna əsasən tərtib edilmişdir. Hazırkı maliyyə hesabatları Bankın gələcəkdə fasiləsizlik prinsipinə uyğun olaraq fəaliyyətini davam etdirə biləcəyi ehtimalı əsasında hazırlanmışdır. Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, Bank uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 4 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Maliyyə alətləri - əsas ölçülmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyerdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərle qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktivi satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb-satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Fəal bazarda alınıb-satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərində əsaslanan modellərdən istifadə edilir.

Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir, (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir. 27-ci Qeydə baxın.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilərlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin qalıq dəyərində daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin qalıq dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis qalıq dəyərində diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərində hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. Ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş digər maliyyə alətləri, ilkin olaraq, ədalətli dəyərdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat məsrəfləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq, ədalətli dəyərdə qeydə alınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb-satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə alətlərinin təsnifatı. Maliyyə aktivi amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyerdə (“DMGVƏD”) ölçülmüş dəyerdə və ya mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyerdə (“MZVƏD”) təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGVƏD-də ölçülür:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Bank ədalətli dəyərədəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bütün digər maliyyə aktivləri MZVƏD-də ölçülən alətlər kimi təsnif edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Bank amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGVƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZVƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi. Bank maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirəcək, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmamasına;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Bankın rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdırımı; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Bankı məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi. Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün “əsas məbləğ” dedikdə, ilkin tanıma zamanı maliyyə alətinin ədalətli dəyəri nəzərdə tutulur. “Faiz” dedikdə, pulun zaman dəyəri, müəyyən dövr ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məs. likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş nəzərdə tutulur.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsində Bank alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alacaq. Bu qiymətləndirmə maliyyə aktivində həmin aktivin bu şərtə əməl etməməsi ilə nəticələnən, müqavilə üzrə pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişə bilən müqavilə şərtinin olub-olmamasını özündə əhatə edəcək.

Qiymətləndirmə zamanı Bank aşağıdakıları nəzərə alacaq:

- pul axınlarının məbləği və müddətini dəyişəcək şərti hadisələr;
- kapitalın borca nisbətinin xüsusiyyətləri;
- vaxtından əvvəl ödəniş və müddətin uzadılma şərtləri;
- bankın iddiasını müəyyənləşdirilmiş aktivlərdən pul axınlarına məhdudlaşdıran şərtlər məsələn, reqressiz aktivlər; və
- pulun zaman dəyəri üzrə ödənişi dəyişən xüsusiyyətlər – məsələn, faiz dərəcələrinin mütəmadi olaraq yenilənməsi.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifi. Maliyyə aktivləri Bankın maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilmir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – EOKZ üzrə kredit zərəri ehtiyatı. Bank AD və DMGVƏD ilə ölçülmüş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə EOKZ-u perspektiv əsasda ölçür. Bank EOKZ-u ölçür və hər hesabat dövrünə kredit zərəri üzrə ehtiyatı tanıyır. EOKZ ölçülməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini, (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adekvat xərc və səy olmadan mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları əks etdirir.

AD ilə ölçülmüş borc vəsaitləri EOKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün, EOKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır. DMGVƏD-də borc alətləri üçün EOKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik, mənfəət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGVƏD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

Bank dəyərsizləşmə üzrə üç mərhələli model təqdim edir. Bu model ilkin tanımadan sonra kredit keyfiyyətində dəyişikliyə əsaslanır. İlkin tanımada dəyərsizləşməyən maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə təsnif edilir. 1-ci Mərhələdə maliyyə aktivləri EOKZ-un ömürlük hissəsinə bərabər olan miqdarda növbəti 12 ay ərzində mümkün olan nəticələrə və ya daha qısa müddətdə ("12 aylıq EOKZ") müqavilə müddətinə qədər ölçülür. Əgər Bank KRƏA-nı ilkin tanımadan sonra müəyyən edirsə, aktiv 2-ci Mərhələyə köçürülür və onun EOKZ-u ömürlük EOKZ əsasında, müqavilə əsasında son ödəmə müddətinə qədər, lakin, əgər varsa ehtimal olunan ödənişlər nəzərə alınmaqla hesablanır ("Ömürlük EOKZ"). Bankın KRƏA-nı müəyyən etməsi haqqında 24 sayılı Qeyd nəzər salın. Əgər Bank maliyyə aktivinin kredit üzrə dəyərsizləşməsinə müəyyən edirsə, aktiv 3-cü Mərhələyə köçürülür və EOKZ Ömürlük EOKZ ilə ölçülür. Bankın kredit dəyərsizləşməsi üzrə aktiv və defolt anlayışları 24-cü Qeyddə açıqlanır. Satın alındıqda və ya əldə edildikdə kredit dəyərsizləşməsinə uğramış aktivlər ("SƏKD") üçün EOKZ hər zaman Ömürlük EOKZ ilə ölçülür. SƏKD aktivləri ilkin tanıma zamanı, məsələn, əldə edilmiş dəyərsizləşdirilmiş kreditlər kimi dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. EOKZ ölçülməsində istifadə edilən giriş, fərziyyə və qiymətləndirmə üsulları haqqında, eyni zamanda Bankın EOKZ modellərində ehtimal edilən məlumatları özündə necə əhatə etdiyini izah edir.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda EOKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi. EOKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyerdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Bank, kredit öhdəliyi komponenti üzrə EOKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Bank hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birləşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

- DMGVƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi. Bank bütün praktiki bərpa etmə səylərini tükətdikdə və bərpa etmək üçün ağılabatan bir gözləntinin olmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tamamilə və ya qismən silinir. Silinmələr tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Bank müqaviləyə əsasən ödənilən məbləğləri bərpa etmək istədiyi halda, hələ də icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivlərini silə bilər, lakin bərpa üçün ağılabatan bir gözlənti yoxdur.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivin satış üzrə əlavə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Tөрəmə maliyyə alətləri. Bank normal fəaliyyəti zamanı valyuta və kapital bazarlarında xarici valyuta forvardları və kross-valyuta svopları (arxaya kreditlər) daxil olmaqla, müxtəlif төрəmə maliyyə alətlərinə daxil olur. Qarşı tərəflər, əsasən, yerli banklar olur

Ədalətli dəyər kotirovka edilmiş bazar qiymətləri və ya əsas alətlərin cari bazar və müqavilə qiymətlərini və digər amilləri nəzərə alan qiymət modelləri əsasında qiymətləndirilir. Tөрəmə alətlər ədalətli dəyəri müsbət olduqda aktiv kimi, mənfi olduqda isə öhdəlik kimi qeydə alınır. Bu alətlərdən yaranan gəlirlər və zərərlər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda xarici valyuta ilə ticarətdən yaranan zərərlər çıxılmaqla xalis mənfəətə daxil edilir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul, müqavilə üzrə sərbəst qalıqlar, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında (“ARMB”) ilkin ödəmə müddəti 90 gündən az və ya ona bərabər olan müddətli əmanətlər, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən 90 günə qədər buraxılmış notlar və kredit təşkilatlarından alınacaq ilkin ödəmə müddəti 90 gündən az və ya ona bərabər olan və müqavilə yükündən azad edilən məbləğlər daxildir. 1 iş günündən artıq olan dövr üzrə məhdudlaşdırılan vəsaitlər yarandığı ilk vaxtdan etibarən həm maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həm də pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın məqsədləri üzrə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri kateqoriyasından kənarlaşdırılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş dəyerdə uçota alınır, çünki: (i) müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılır və həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təqdim edir və (ii) onlar DMGVƏD olaraq təyin edilmir.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankındakı minimum ehtiyat əmanətləri. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında minimum ehtiyat əmanətləri, onların əlçatanlığını məhdudlaşdıran Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən onların mövcudluğu ilə bağlı məhdudiyyətlərə dair qoyulmuş məcburi ehtiyatların məbləğini təqdim edir. Yuxarıda göstərilənləri nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən tələb olunan minimum ehtiyat əmanətlərinin məbləği pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda pul vəsaitləri hesabına daxil edilmir.

Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər. Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər Bankın müxbir banklara pul köçürməsi zamanı qeydə alınır. Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş dəyerdə uçota alınır: (i) müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılır və həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təmsil edir və (ii) onlar MZVƏD-də təyin edilmir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar Bank tərəfindən müştərilərdən kredit almaq üçün avans şəklində nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Biznes modeli və pul vəsaitlərinin hərəkəti xarakteristikasına əsasən Bank müştərilərə verilmiş kreditləri və avansları aşağıdakı qiymətləndirmə kateqoriyalarından birində təsnifləşdirir:

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

- (i) AD: müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin toplanması üçün saxlanılan kreditlər və YƏMFÖ-ni təmsil edən həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti və könüllü olaraq MZVƏD-də təyin olunmayan kreditlər; və
- (ii) MZVƏD: YƏMFÖ sınağını keçməyən və ya MZVƏD-də ölçülən AD və ya DMGVƏD üzrə digər meyarlara cavab verməyən kreditlər.

Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar perspektiv EOKZ modelləri əsasında müəyyən edilir. 24 sayılı Qeyd Bankın EOKZ modellərində perspektiv məlumatları özündə necə əhatə etdiyinə dair izahat daxil olmaqla, EOKZ-nin ölçülməsində istifadə olunan giriş məlumatları, ehtimallar və qiymətləndirmə üsulları haqqında məlumat verir.

Kreditlə bağlı öhdəliklər. Borclu şəxs borc alətinin şərtlərinə uyğun olaraq göstərilən ödəmə müddətində ödəniş edə bilmədiyi üçün, maliyyə zəmanəti müqavilələri emitentin sahibinə zərərin ödənilməsi üçün müəyyən ödənişlər etməsinə tələb edən müqavilələrdir. Bu cür maliyyə zəmanətləri kreditlər, overdraftlar və digər bank xidmətlərini təmin etmək üçün müştərilərin adından banklara, maliyyə təşkilatlarına və digər şəxslərə verilir.

Maliyyə zəmanəti müqavilələri, ilk öncə, ədalətli dəyerdə ölçülür və sonradan aşağıdakılardan ən üstün olanı ilə ölçülür:

- Zərər üzrə ehtiyatın məbləği; və
- İlk tanınma üzrə əldə olunan mükafatlardan 15 sayılı MHBS-in prinsiplərinə uyğun olaraq gəlirlər çıxılmaqla tanınır.

Bank tərəfindən verilən kredit öhdəlikləri, zərər ehtiyatının məbləği kimi ölçülür. Bank aşağı bazar faiz dərəcəsində kredit təmin etmə və ya nağd pulla və ya başqa bir maliyyə alətinin təqdim edilməsi və ya buraxılması yolu ilə həll etmə öhdəliyi verməmişdir.

Kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri üzrə zərər ehtiyatı ehtiyat kimi tanınır. Bununla birlikdə, həm kredit, həm də yerinə yetirilməmiş öhdəlikdən ibarət olan müqavilələr üzrə və Bank yerinə yetirilməmiş öhdəlik komponenti üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərini kredit komponenti üzrə fərqləndirə bilməz, lakin yerinə yetirilməmiş öhdəlik üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri kredit üzrə zərər ehtiyatı ilə birlikdə tanınır. Birləşdirilmiş ehtimal olunan kredit zərərləri kreditin ümumi qalığı dəyərindən artıq olduqda, ehtimal olunan kredit zərərləri ehtiyat kimi tanınır.

DMGVƏD-də olan kapital alətləri. Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital investisiyasının ilkin tanınmasında, Bank digər məcmu gəlirin ədalətli dəyərindəki sonrakı dəyişiklikləri təqdim etmək üçün dönməz seçim edə bilər. Bu cür təsnifat hər bir alət əsasında müəyyənləşdirilir.

Bu kapital alətləri üzrə gəlirlər və zərərlər heç vaxt mənfəət və ya zərəre çevrilmir. Bank alətin dəyərinin bir hissəsinin bərpası kimi daxilolmalar üzrə mənfəət əldə etməsi və bu halda belə gəlirlərin DMG-də qeydə alınması halı istisna olmaqla, dividendlər ödəmə haqqı təqdim edilən zaman digər gəlir kimi mənfəət və ya zərərdə tanınır. DMGVƏD-də olan kapital alətləri dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirməyə məruz qalmır. Bu alətlərin silinməsindən sonra yığılmış yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

Borc qiymətli kağızları üzrə investisiyalar. Biznes modeli və pul vəsaitlərinin hərəkəti xarakteristikalarına əsasən, Bank borc qiymətli kağızlarına qoyduğu investisiyaları AD, DMGVƏD və ya MZVƏD kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirir. Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılırsa və bu pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təmsil edirsə və əgər onlar mühasibat uçotu mühitinin uyğunsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq üçün könüllü olaraq MZVƏD-də təyin edilmirlərsə, belə investisiyalar AD-də təsnifləşdirilir.

Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması və satılması üçün saxlanılırsa və bu pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təmsil edirsə və əgər onlar MZVƏD-də təyin edilirlərsə, DMGVƏD-də təsnifləşdirilirlər. Bu aktivlər üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edilərək hesablanır və mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ehtimal olunan kredit zərəri modelindən istifadə etməklə ehtimal olunan dəyərsizləşmə ehtiyatı il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Qalıq dəyəri üzrə olan bütün digər dəyişikliklər DMG-də tanınır. Borc qiymətli kağızlarının tanınması dayandırılan zaman, əvvəllər DMG-də tanınan məcmu gəlir və ya zərərlər DMG-dən çıxarılaraq mənfəət və ya zərər hesablarında təsnifləşdirilir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Borc qiymətli kağızları üzrə investisiyalar AD və ya DMGVƏD-ə dair meyarlara cavab vermirsə, MZVƏD-də təsnifləşdirilir. Bu opsiyanın tətbiqi müxtəlif mühasibat uçotu əsasları üzrə tanınan və ya ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri arasındakı mühasibat uçotu uyğunsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaldırsa, Bank ilkin tanınma zamanı MZVƏD-də olan borc qiymətli kağızları üzrə investisiyaları qəti şəkildə təyin edə bilər.

Əmlak və avadanlıqlar. Əmlak və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa, dəyersizləşmə üzrə zərərlər çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır.

Kiçik həcmli təmir və gündəlik xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Tamamlanmamış tikinti obyektləri tanınmış dəyersizləşmə zərərləri çıxılmaqla, maya dəyərində tanınır. Maya dəyərinə peşəkar haqlar daxildir. Tamamlanmamış bu cür tikinti başa çatdıqda və istifadəyə hazır olduqda müvafiq mal və avadanlıq kateqoriyaları üzrə təsnif edilir. Tamamlanmamış tikinti amortizasiya edilmir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyersizləşmə əlamətlərinin mövcudluğunu qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin qalıq dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərinə qədər azaldılır və dəyersizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Aktivin satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, onun istifadə dəyəri və ya ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyersizləşmə üzrə zərər ləğv edilir.

Əmlak və avadanlıqların silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər gəlirin məbləği ilə qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərəre aid edilir (digər əməliyyat gəlirləri və ya xərclərinin tərkibində).

Amortizasiya. Torpaq və başa çatdırılmamış tikililər üçün amortizasiya hesablanmır. Əmlak və avadanlıqlar üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yəni əsas vəsaitlərin təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

	<u>Faydalı istifadə müddəti</u>	<u>2021-ci il</u>	
Binalar			50
Ofis və kompüter avadanlıqları			4
Avtonəqliyyat vasitələri			4
Aktivdən istifadə hüququ			icarə müddətindən asılıdır
İcarədəki əmlakın təkmilləşdirilməsi		faydalı iqtisadi ömrü və icarə müqaviləsinin müddətindən aşağı	

Qeyri-maddi aktivlər. Bankın qeyri-maddi aktivləri müəyyən edilmiş faydalı istifadə müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından və lisenziyalardan ibarətdir. Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclər əsasında kapitallaşdırılır.

Bank tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi fayda gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məsələn, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı istifadə müddəti (10 il) ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Satış üçün saxlanılan aktivlər. Əsasən davamlı istifadə hesabına deyil, satış hesabına bərpası gözlənilən uzunmüddətli aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın digər aktivlər xəttində satış üçün saxlanılan aktivlər kimi təsnif edilir. Satış üçün saxlanılan təsnifatdan əvvəl aktivlər və ya aktivlər qrupunun komponentləri Bankın uçot siyasətlərinə müvafiq olaraq təkrar ölçülür. Bundan sonra adətən aktivlər və ya aktivlər qrupu satış üçün qalıq dəyərindən az və ədalətli dəyərin çıxıldığı qiymətdə qiymətləndirilir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

İcarələr. Müqavilə bağlanarkən, Bank müqavilənin icarə olduğunu və ya icarə elementləri ehtiva etdiyini qiymətləndirir. Bu hal, müqavilənin müəyyən bir ödəniş müqabilində müəyyən edilmiş aktivin təyin edilmiş bir müddət ərzində istifadəsinə nəzarət etmək hüququnun əldə edilməsi zamanı baş verir.

Bank icarəçi qismində. Bank qısamüddətli icarələr və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi istisna olmaqla, bütün icarələr üçün vahid tanıma və ölçmə yanaşmasını tətbiq edir. Bank icarə ödənişlərini həyata keçirmək üçün icarə öhdəliklərini, eləcə də əsas aktivlərdən istifadə hüququ təmin edən istifadə hüquqlarını aktiv olaraq tanıyır.

Aktivlərdən istifadə hüququ

Bank aktivlərdən istifadə hüququnu icarənin başlanğıc tarixində tanıyır (əsas aktivin istifadə üçün mövcud olduğu tarix). Aktivlərdən istifadə hüququ yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə ölçülür və icarə öhdəliklərinin yenidən ölçülməsi üçün tənzimlənir. Aktivlərdən istifadə hüququnun dəyərinə tanınmış icarə öhdəliklərinin məbləği və alınmış icarə təşviqləri çıxılmaqla başlama tarixinə qədər və ya daha əvvəl edilmiş icarə ödənişləri daxildir. Aktivlərdən istifadə hüququ icarə müddəti ərzində düz xətt əsasında amortizasiya olunur.

İcarəyə götürülmüş aktivin mülkiyyəti icarə müddətinin sonunda Banka keçirsə və ya dəyəri bir alış opsiyasının həyata keçirilməsini əks etdirirsə, amortizasiya aktivin təxmin edilən faydalı ömrü istifadə olunmaqla hesablanır. İstifadə hüququ verən aktivlər də dəyərsizləşməyə məruz qalır.

İcarə öhdəlikləri. İcarənin başlanğıc tarixində Bank icarə müddəti ərzində həyata keçiriləcək icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülmüş icarə öhdəliklərini tanıyır. İcarə ödənişlərinə, hər hansı alınacaq güzəştli icarə ödənişləri, indeksdən və ya dərəcədən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri çıxılmaqla qalıq dəyər zəmanəti ilə ödənilməsi ehtimal olunan məbləğlər daxil olmaqla sabit ödənişlər (maddi sabit ödənişlər daxil olmaqla) daxildir. İcarə ödənişlərinə həmçinin Bank tərəfindən həyata keçirilməsinə əsaslı olaraq müəyyən edilmiş satınalma opsiyonunun icra qiyməti və icarə müddəti Bankın ləğv etmə seçimini həyata keçirdiyini əks etdirirsə, icarəyə xitam verildiyi hallarda tətbiq olunan cərimələrin ödənişləri də daxildir.

İndeksdən və dərəcədən asılı olmayan dəyişkən icarə ödənişləri, ödənişə səbəb olan hadisə və ya şərtin baş verdiyi dövrdə xərc olaraq (mal və material ehtiyatlarının istehsalı üçün çəkilmədiyi təqdirdə) tanınır.

İcarə ödənişlərinin cari dəyərini hesablayarkən icarəyə aid olan konkret faiz dərəcəsinin təyin olunması mümkün olmadığı üçün Bank icarə müqaviləsinin qüvvəyə mindiyi tarixdə mövcud olan əlavə borcun cəlb edilməsi üzrə faiz dərəcəsi istifadə edir. Müqavilənin qüvvəyə mindiyi tarixdən sonra, icarə öhdəliklərinin məbləği faizlərin artmasını əks etdirmək üçün artırılır və edilmiş icarə ödənişləri üçün azaldılır. Bundan əlavə, icarə öhdəliklərinin qalıq dəyəri hər hansı bir modifikasiya və ya icarə müddətində, eləcə də icarə ödənişlərində hər hansı bir dəyişiklik olduqda (bu cür icarə ödənişlərini təyin etmək üçün istifadə olunan indeks və ya faiz dərəcəsiəndəki dəyişiklik nəticəsində gələcək ödənişlərdə dəyişikliklər) və ya əsas aktivin satın alınması üçün hər hansı bir seçimin qiymətləndirilməsi üzrə dəyişiklik olduğu təqdirdə, yenidən ölçülür.

Banklara ödəniləcək vəsaitlər. Banklara ödəniləcək vəsaitlər kontragent banklar tərəfindən Banka nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi zaman qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərle uçota alınır. Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə aid edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısında olan qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya edilmiş dəyərde qeydə alınır.

Mənfəət vergisi. Hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci/kredit cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, digər məcmu gəlirlərdə və ya birbaşa olaraq kapitalda qeydə alınır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Cari vergilər cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl maliyyə hesabatlarının təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların qalıq dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlk tanınma zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (müəssisələrin birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər kapital kimi təsnifləşdirilir. Yeni səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə məsrəflər kapitalda daxilolmaların azalması kimi (vergi çıxılmaqla) göstərilir. Alınmış məbləğin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsi kapitalda səhm mükafatı kimi qeydə alınır.

Gəlir və xərclərin uçotu. Faiz gəliri və xərcləri amortizasiya olunmuş dəyərdə və ya DMGVƏD ilə əlavə etmə əsasında, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, borc alətləri üzrə uçota alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin ayrılma tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, sövdələşmə xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar alınmış və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən alınmış komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin ayrılma tərkib hissəsi hesab edilir. Bank kredit verilməsi üzrə öhdəlikləri MZVƏD ilə ölçülən maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif etmir.

Kredit dəyərsizləşməsi ilə əldə edilmiş və ya satın alınmış maliyyə aktivləri üçün effektiv faiz dərəcəsi ehtimal edilən pul vəsaitlərinin hərəkəti (ilkin ehtimal olunan kredit zərərləri də daxil olmaqla) ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərə (adətən alışı qiyməti ilə) diskont edilmiş dərəcəsidir. Nəticədə, effektiv faiz dərəcəsi kredit uçotu ilə tənzimlənir.

Faiz gəlirləri, maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərinə effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə hesablanır:

- kredit dəyərsizləşməsinə uğramış (3-cü Mərhələ) maliyyə aktivləri üzrə faiz dərəcəsi onların effektiv faiz dərəcəsinə amortizasiya dəyərinə (EOKZ çıxılmaqla) tətbiq etməklə hesablanır; və
- əldə edildikdə və ya satın alındıqda kredit zərərinə məruz qalmış maliyyə aktivləri, amortizasiya dəyərinə tətbiq edilən kreditə müvafiq olaraq düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi tətbiq olunmaqla.

Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri. Bütün digər haqlar, komissiyalar və digər gəlir və xərc vahidləri dövr ərzində xidmətlərin bir hissəsi kimi göstərilən alıcının, adətən, Bankın düz xətt üsulu üzrə olan mənfəətlərini alıb istifadə etməsinə istinad edərək hesablama metodu əsasında qeyd olunur.

Danışıqlar üzrə yaranmış və ya üçüncü tərəflə əməliyyat danışıqları üzrə komissiya və haqlar, məsələn kreditlərin, səhmlərin və digər qiymətli kağızların alınması və ya əsas əməliyyatın icrası nəticəsində qazanılmış müəssisələrin satışı onun tamamlanması üzrə uçota alınır. Portfel və digər idarəetmə məsləhət və xidmət haqları, adətən düz xətt əsasında Bank tərəfindən yerinə yetirilən mənfəətlərin müştəri tərəfindən eyni anda alınıb istifadə edilməsi üzrə olan müddətdə tətbiq olunan xidmət müqavilələri əsasında tanınır. İnvestisiya fondları ilə bağlı aktivlərin idarə olunması üzrə olan haqlar müştərinin eyni vaxtda adətən düz xətt əsasında Bank tərəfindən yerinə yetirilən mənfəətlərin alınıb istifadə edilməsi üzrə olan müddətdə tətbiq olunan xidmətlər əsasında tanınır. Eyni prinsip uzun müddət ərzində davamlı şəkildə təmin olunan mülkiyyətin idarə edilməsi, maliyyə planlaşdırılması və saxlama xidmətlərinə tətbiq edilir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Xarici valyutanın çevrilməsi. Bankın funksional valyutası həmin müəssisənin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın və onun törəmə müəssisəsinin funksional valyutası və Bankın təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

Monetar aktivlər və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Bankın hər bir müəssisəsinin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Bankın hər bir müəssisəsinin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə (xaric valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi) tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən pay alətləri ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir.

Məzənnə dəyişikliklərinin xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə təsiri ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

İl sonunda xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində Bank tərəfindən istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
AZN/1 ABŞ dolları	1.7000	1.7000
AZN/1 Avro	1.9265	2.0890

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivini realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır: (i) adi fəaliyyət gedişində, (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Səhm üzrə mənfəət. Səhm üzrə mənfəət Bankın səhmdarlarının payına düşən mənfəət və ya zərəri hesabat ili ərzində dövrüdə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

İşçi heyəti üzrə xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna edilən ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş haqlar üzrə Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna edilən ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

4 UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Bank növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyərinə təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr, müntəzəm olaraq, rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

EOKZ ehtiyatının ölçülməsi. EOKZ-un ölçülməsi metodologiya, modellər və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirən mühüm bir təxmindir. EOKZ-un ölçülməsi üzrə metodologiya 24 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyat üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), Defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”) və defolt zamanı yaranan zərər (“DZY”), eləcə də makroiqtisadi ssenari modelləri. Bank, müntəzəm olaraq, ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir. Perspektiv məlumatlar da daxil olmaqla, EOKZ-un ölçülməsi üzrə ətraflı məlumatlar 24 sayılı Qeyddə açıqlanır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Təkrarlanan kredit alətləri (məsələn kredit kartları və limitdən çox istifadələr) üzrə kredit riskləri. Müəyyən kredit alətləri üzrə Bankın kredit zərərlərinə məruz qalması riski hətta bu alət üzrə müqavilə şərtlərində göstərilmiş müddətdən daha artıq ola bilər. Bu istisna həm kredit, həm də kredit verilməsi üzrə istifadə edilməmiş öhdəliklər kimi elementlərdən ibarət olan və Bankın müqavilə çərçivəsində müştəridən ödənişləri geri tələb etmə və ya verilməmiş kredit məbləğini ləğv etmə kimi imkanlarının da praktiki olaraq kredit riskinə məruz qalma səviyyəsini məhdudlaşdırma bilmədiyi müəyyən təkrarlanan kredit alətlərinə tətbiq edilir.

Belə alətlər üzrə Bank EOKZ məbləğini Bankın kredit riskinə məruz qaldığı faktiki müddət üzrə hesablayır və EOKZ məbləğinə rəhbərliyin bu alətlə həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində düzəlişlər edilmir. Bu istisnanın tətbiq edilməsi mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Rəhbərlik həm pərakəndə, həm də kommersiya kreditləri üzrə bu istisnadan istifadə edərkən öz təxmin və fərziyyələrinə istinad etmişdir. Bank bu istisnadan istifadə edərkən kredit alətlərinin aşağıdakı xüsusiyyətlərini nəzərə almışdır: (a) hər hansı bir sabit ödəmə müddəti və ya ödəniş strukturu mövcud deyil, (b) praktikada müqavilə şərtlərindən irəli gələrək müqavilənin ləğv edilməsi kredit riskinə məruz qalma səviyyəsini gündəlik idarə olunması prosesinin nəticəsi olaraq həyata keçirilmir və müqavilənin ləğvi yalnız Bankın kredit alətinin fərdi təhlili zamanı artması ilə bağlı məlumatlar əldə etdikdə baş verir, (c) kredit riskinə məruz qalma riski kollektiv qaydada idarə olunur. Əlavə olaraq, Bank EOKZ məbləğinin hesablanması üçün müddəti, eləcə də riskə məruz qalmanın başlanması və başa çatması tarixlərini təyin edərkən mülahizələrdən istifadə etmişdir.

Bank aşağıdakılarla bağlı əvvəlki məlumatlardan və öz təcrübəsindən istifadə etmişdir: (a) bənzər kredit alətləri üzrə Bankın kredit riskinə məruz qalması müddəti, eləcə də kredit aləti üzrə son əhəmiyyətli dəyişikliyin baş verməsi tarixi və müvafiq olaraq KRƏA dəyərləndirilməsi üçün ilkin nöqtənin təyin edilməsi, (b) bənzər kredit alətləri üzrə KRƏA təyin edilmə anından sonra defolt halının baş verməsi anına qədər olan zaman müddəti və (c) kredit riskinin idarə olunması ilə bağlı tədbirlər (məsələn, istifadə edilməmiş kredit məbləğinin azaldılması və ya ləğv edilməsi), gözlənilən başa çatma tarixinə təsir edən ilkin ödənişlər və bu kimi digər amillər. Bu amilləri tətbiq edərkən Bank təkrarlanan kredit alətləri portfelinə alt kateqoriyalara bölür və əvvəlki məlumatlara və təcrübəyə əsaslanaraq ən uyğun sayılan müvafiq amilləri bu alt kateqoriyalara tətbiq edir.

Kredit Riski üzrə Əhəmiyyətli Artım (“KRƏA”). Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını müəyyənləşdirmək üçün Bank hesabat tarixinin sonunda maliyyə alətinin ömürlük müddəti ərzində baş verən defolt riskini ilk dəfə tanınma tarixində mövcud olan risk ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesabat dövrünün sonunda kredit riskinin müəyyən bir səviyyəsinə çatmaq üçün deyil, kredit riskinin nisbi artımını təyin etmək məqsədilə nəzərdən keçirir. Bank müştəri portfelinin davranış aspektləri də daxil olmaqla, bir sıra amilləri özündə əhatə edən xüsusi səy göstərmədən və xərc çəkmədən mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən gələcək məlumatları nəzərə alır. Bankın rəhbərliyi kredit riskinin artması üzrə davranış göstəricilərini kredit alətləri üzrə gecikmələrin baş verməsindən öncə təyin etmiş və istər fərdi kredit aləti səviyyəsində, istərsə də alətin aid olduğu portfel səviyyəsində müvafiq sayılan gələcəklə bağlı məlumatları kredit riskinin dəyərləndirilməsi zamanı nəzərə almışdır. 24 sayılı Qeydə nəzər salın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi. Biznes modeli maliyyə aktivinin təsnifləşdirilməsini təyin edən amildir. Rəhbərlik biznes modellərinin dəyərləndirilməsi zamanı maliyyə alətləri üzrə birləşdirmə və portfelə aid etmə səviyyəsini təyin edərkən mülahizələrdən istifadə etmişdir. Satış əməliyyatlarını dəyərləndirərkən Bankın rəhbərliyi bu satışların müntəzəmliyi, zamanı və dəyəri barədə tarixi məlumatları, eləcə də satışın səbəbləri və gələcək satışlarla bağlı proqnozları nəzərə alır. Kreditin pisləşməsi ilə əlaqədar potensial zərərlərin minimal həddə salınması ilə bağlı həyata keçirilən satış əməliyyatları “toplamaq üçün saxlanılma” biznes modelinin parametrlərinə uyğun gəlir. Alətin kredit riskinin idarə olunması ilə bağlı olmayan, müddəti bitməmiş həyata keçirilən digər satışlar da, fərdi və kollektiv qaydada müntəzəm olmadıqda və dəyər olaraq əhəmiyyət kəsb etmədikdə “toplamaq üçün saxlanılma” biznes modeli çərçivəsində dəyərləndirilir. Bankın rəhbərliyi satış əməliyyatlarının əhəmiyyətlik səviyyəsini bu satışların dəyərinin biznes modeli üzrə qiymətləndirilən portfelin dəyərinə olan nisbəti şəklində həmin portfelin orta müddəti üzrə təhlil edir. Əlavə olaraq, yalnız stresli vəziyyətlərdə və ya Bankın nəzarətindən kənar olan ayrıca bir hadisəyə cavab məqsədilə həyata keçirilməsi güman edilən satış əməliyyatları biznes modelinin məqsədləri üçün təsadüfi sayılır və müvafiq maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi prosesinə təsir göstərmir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

“Toplamaq üçün saxlanılma və satış” biznes modeli dedikdə, aktivlərin əsasən nağd vəsaitlərin toplanılması üçün saxlanması nəzərdə tutulur, yalnız bu biznes modelinin məqsədlərinə nail olmaq üçün likvidlik ehtiyacının idarə olunması, müəyyən bir gəlir göstəricilərinə nail olunması və ya maliyyə aktivlərinin müddətlərinin bu aktivləri maliyyələşdirmək üçün istifadə edilən maliyyə öhdəliklərinin müddətlərinə uyğunlaşdırılması kimi bir sıra satış əməliyyatları da model çərçivəsində nəzərə alınır.

Yerdə qalan aktivlər kateqoriyası elə maliyyə aktivləri portfellerindən ibarətdir ki, nağd vəsaitlərin reallaşdırılmasının əsas təyinatı satış vasitəsilə, məsələn ticarət məqsədilə satışın elementlərinin açıq şəkildə nəzərə çarpan olduğu hallar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Nağd vəsaitlər axının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olmasının dəyərləndirilməsi (“YƏMFÖ”). Nağd vəsaitlər axının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olmasının təyin edilməsi mülahizələrdən istifadəni tələb edir. Pulun zaman dəyəri elementi müəyyən hallarda, məsələn müqavilə üzrə faiz dərəcəsi dövrü olaraq dəyişdirilir, amma bu dəyişikliklərin tezliyi borc aləti üzrə nəzərdə tutulan əsas faiz dərəcəsi göstəricisinə uyğun olmadıqda dəyişdirilə bilər. Buna misal olaraq, faizləri üç aylıq banklararası faiz dərəcəsinə uyğun olaraq ödənilən, yalnız faiz dərəcəsinin həy ay düzəldilən maliyyə alətlərini göstərmək olar. Pulun zaman dəyərinin dəyişdirilməsinin təsiri müvafiq alət üzrə nağd pul vəsaitləri axınının YƏMFÖ xarakteri bənzər maliyyə aləti üzrə nağd pul vəsaitləri axını ilə müqayisə edilərək dəyərləndirilir. Dəyərləndirmə məntiqli görsənən bütün mümkün ssenarilər üçün, o cümlədən maliyyə bazarlarında baş verməsi mümkün olan maliyyə stressi vəziyyətləri üçün aparılmışdır. Nağd pul vəsaitləri ilə bağlı yaranan ssenarinin bənzər alətlər üzrə mövcud olan göstəricilərdən fərqli olduğu hallarda, dəyərləndirilən alət üzrə yaranan nağd pul vəsaitləri YƏMFÖ olaraq nəzərə alınmır və bu alət MVZƏD maliyyə aləti olaraq təsnifləşdirilir.

Bankın rəhbərliyi müqavilə üzrə nəzərdə tutulan nağd pul vəsaitlərinin axınına dəyişdirmək qabiliyyətinə malik olan müqavilə şərtlərini təyin etmiş və nəzərə almışdır. Kredit sazişinin müddəalarına görə vaxtından öncə ödənişlərin mümkün olması və bu ödənişlərin əsas məbləğ və hesablanmış faizlərlə, eləcə də ilkin ödənişlə əlaqədar müştəridən alınmalı olan haqq və komissiyalarla bağlı olması halında YƏMFÖ üzrə kriteriyalar yerinə yetirilmiş sayılır. Aktiv üzrə əsas məbləğə ilkin tanınma zamanı mövcud olan ədalətli dəyərle sonrakı dövrlərdə əsas məbləğ üzrə ödənişlər (yəni effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə hesablanmış faiz ödənişləri nəzərə alınmadan yerdə qalan məbləğ) arasındakı fərq aid edilir. Bu prinsipə istisna olaraq standart, həm də müəyyən ilkin ödəmə xüsusiyyətlərinə malik olan və aşağıdakı YƏMFÖ şərtlərinə cavab verən alətlərin də nəzərə alınmasına icazə verir: (i) maliyyə aktivini ilkin olaraq premiya və ya diskontla hazırlanmışdır, (ii) ilkin ödəniş məbləği müqavilə üzrə nəzərdə tutulmuşdur və əsas məbləğ, hesablanmış faizlər və məntiqli sayılan məbləğdə olmaqla müqaviləyə əvvəlcədən xitam verməklə bağlı kompensasiya ilə bağlıdır və (iii) ilkin ödəniş imkanı yaradan müddəanın ədalətli dəyəri ilkin tanınma zamanı əhəmiyyətli sayılmır.

Bankın kredit müqavilələrində nəzərdə tutulmuş müddəalar müəyyən makroiqtisadi və ya tənzimləmə ilə bağlı yaranmış hallara cavab olaraq faiz dərəcələrinə dəyişikliyin edilməsinə icazə verir. Bankın rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə etməklə bank sektorunda rəqabətin mövcud olması və Bankdan kredit alan müştərilərin potensial olaraq kreditləri yenidən maliyyələşdirmə imkanlarının olması fonunda faiz dərəcələrinin bazar faiz dərəcələrinə nisbətən artırılmasının mümkün olmaması qənaətinə gəlmiş və bu hal üzrə yaranan nağd pul vəsaitlərini YƏMFÖ çərçivəsində dəyərləndirmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyişdirilməsi. Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərində dəyişikliklər baş verdikdə (məsələn şərtlər yenidən razılaşdırıldıqda), Bankın rəhbərliyi ilk olaraq dəyişikliyin əhəmiyyətliyinə, ilkin tanınmış maliyyə aktivinə xitam verilməsi və ədalətli dəyərde yeni maliyyə aktivinin tanınması zərurətinə nəzər yetirir. Bu dəyərləndirmə, əsasən, müvafiq mühasibat siyasətində təsvir edilmiş keyfiyyət parametrlərinə əsaslanır və kifayət qədər mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Xüsusən də, Bankın rəhbərliyi kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış və şərtləri yenidən razılaşdırılmış maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması və ikin tanınma zamanı kredit zərərinə məruz qalmış yeni alətin tanınmasına zərurətin olması məsələsində mülahizələrdən istifadə edir. Tanınmaya xitam verilməsi üzrə dəyərləndirmə zamanı müqavilə şərtlərinə edilən dəyişikliklərin kredit aləti üzrə gözlənilən (məhz müqavilə üzrə deyil gözlənilən) nağd pul vəsaitlərin hərəkətinə edilən təsir üzrə risk və mükafatlar nəzərə alınır. Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, belə kreditlərin şərtlərinin yenidən razılaşdırılması nəticəsində risk və mükafatlar dəyişməmiş, buna görə də bütün belə kreditlər üzrə kredit alətinin tanınmasına xitam verilməmiş və kredit dəyərsizləşməsi üzrə aid olduğu mərhələdən digərinə köçürülməmişdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank adi fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat 28-ci Qeyddə açıqlanır.

Əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti. Bank binalar və avadanlıqların qalan faydalı ömürlərini hər maliyyə ilinin sonunda qiymətləndirir. Gözləmələr əvvəlki təxminlərdən fərqlənirsə, dəyişikliklər "Mühasibat uçotu siyasəti, uçot təxminlərində dəyişikliklər və xətalər" adlı 8 sayılı BMUS-a uyğun olaraq uçot qiymətləndirməsində dəyişiklik hesab olunur. Bu təxminlər binalar və avadanlıqların qalıq dəyəri və mənfəət və ya zərərdə tanınmış amortizasiya məbləğinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.

İcarə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi və aktivlərdən istifadə hüququ. 16 sayılı MHBS-in tətbiqi aktivlər və icarə öhdəliklərindən istifadə hüququna dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Bank yeniləmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimula yaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğvetmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsinə müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin edilməsi tələb olunur.

5 YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Cari ildə Bank Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (MUBSS) və MUBSS-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərtləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Bankın fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış hesabat dövrlərinə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərtləri qəbul etmişdir.

Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSS), Banklararası təklif olunan faiz həddi ("İBOR") üzrə aparılan islahatların maliyyə hesabatlılığı üzrə yarana biləcək potensial təsirinə cavab olaraq, "**Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı**"nı (9 sayılı MHBS, 39 sayılı BMUS və 7 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri) dərc etmişdir. İslahatlar hedcinq edilmiş maddənin və ya hedcinq alətinin göstəricilərinə əsaslanan pul axınlarının vaxtı və/və ya məbləği ilə bağlı qeyri-müəyyənliyə səbəb olarsa, hedcinq əlaqəsi təsire məruz qalır. Bu düzəlişlərin heç bir faiz dərəcəsi hedcinq əlaqəsi olmadığı üçün Bankın maliyyə hesabatlarına təsiri yoxdur.

3 sayılı MHBS Müəssisələrin Birləşməsi. "Müəssisə" tərifinə edilən Düzəliş – Düzəlişlər şirkətlərə əldə edilmiş aktivlərin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu müəyyənləşdirməyə kömək edəcək.

Edilmiş düzəliş biznes xidmətlərinin nəticələrinin müştəriləri məhsul və xidmətlər ilə təmin etmək olduğunu vurğulayır. Halbuki əvvəlki anlayışa əsasən, biznes anlayışı dividend şəklində, daha aşağı xərclərə və ya investora və digərlərinə iqtisadi mənfəət təmin etmək məqsədi daşıyırdı.

Alınan aktivin biznes və ya aktivlər qrupu olduğunu fərqləndirmək vacibdir, çünki alıcı qudvili yalnız biznes alarkən tanıyır. Dəyişikliklərə əsasən, "biznes"nin yeni tərfi müştərilərə məhsul və ya xidmətlərin göstərilməsi, investisiya gəlirinin yaranması (məsələn, dividendlər və faizlər) və ya adi fəaliyyətdən digər gəlirlər yaranmasının ayrılmaz tərkibidir.

"Əhəmiyyətlilik" anlayışının yeni tərfi – MUBSS şirkətlərin əhəmiyyətliliklə bağlı qərarları daha asan verməsi üçün əhəmiyyətlilik prinsipinə düzəlişlər dərc etmişdir. Yeni dəyişikliklər 1 sayılı BMUS "*Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı*" və 8 sayılı BMUS "*Mühasibat Uçotu Qaydaları, Uçot Ehtimallarındakı Dəyişikliklər və Xətalər*"a şamil edilir.

Dəyişikliklər əhəmiyyətliliyin tərfini və bu günə qədər MHBS-in digər standartlarında göstərilmiş olan əhəmiyyətlilik prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı təlimatları da hesabat hazırlayanlar üçün aydınlaşdırır. Yeni tərifə əsasən, məlumat o zaman əhəmiyyətli sayılır ki, onun gizlədilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsinin maliyyə hesabatlarını ümumi məqsədlər üçün istifadə edən əsas tərəflərin qərarlarına təsir etməsi ehtimal edilir və bu məlumat hesabat hazırlayan konkret müəssisə üzrə maliyyə məlumatı xarakterinə malikdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

15 may 2020-ci ildə BMUSŞ tərəfindən “COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri”nə (16 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəliş) icarəçilərin COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsinə dair düzəliş edilmişdir.

COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri üzrə dəyişikliklər (16 sayılı MHBS-ə edilmiş düzəliş) 16 sayılı MHBS-ə aşağıdakı düzəlişləri etmişdir:

- icarəçilərin COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən, icarə modifikasiyası olmadığı kimi, COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştlərini hesaba vermələrini tələb etmək;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən bu faktı açıqlamalarını tələb etmək; və
- icarəçilərdən 8 sayılı BMUS-a uyğun olaraq güzəşt tədbirlərini retrospektiv şəkildə tətbiq etmələri tələb olunsa da, əvvəlki dövr rəqəmlərini yenidən təkrar etmələrini tələb etməmək.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci il tarixindən etibarən qüvvədədir. Erkən tətbiqinə icazə verilir. Bu standartın qəbul edilməsi maliyyə hesabatlarına hər hansı bir formada təsir etməmişdir.

6 DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Bank tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərhlər dərc edilmiş, lakin qüvvəyə minməmişdir.

17 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri” - 2017-ci ilin may ayında verilmişdir və 4 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla, sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə 17 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni tətbiq etməlidir.

17 sayılı MHBS 2023-cü il yanvarın 1-də və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. 15 sayılı MHBS “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” və 9 sayılı MHBS “Maliyyə Alətləri” standartları ilə birlikdə icazə verilir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər – 2020-ci il yanvar ayında BMUSŞ “Cari və Uzunmüddətli olmaqla, Öhdəliklərin Təsnifatı”nı (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər) dərc etmişdir. Düzəlişlər öhdəliklərin 1 sayılı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılaşmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir. Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə düzəlişlər (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv, öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir.

Düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Maliyyə Uçotunun Konseptual Əsaslarına İstinad – 3 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəliş - 2020-ci ilin may ayında BMUSŞ tərəfindən 3 sayılı MHBS “Müəssisələrin Birləşməsi” standartına düzəliş dərc edilmişdir. Düzəliş 2018-ci ilin mart ayında dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlılığının Konseptual Əsaslarına istinad ilə birlikdə, bu düzəlişin tələblərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədən, 1989-cu ildə dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdimatın Əsaslarına edilən istinadın əvəz olunmasına nəzərdə tutur. Şura eyni zamanda, 37 sayılı BMUS və ya 21 sayılı BMHŞK “Təminatlar” çərçivəsində, ayrı olaraq yaranırsa, borclar və şərti öhdəliklər üçün yaranan potensial ‘2 gün’ mənfəət və ya zərərlərindən yayınmaq üçün 3 sayılı MHBS-in tanınma prinsipinə istisna da əlavə etmişdir. Eyni zamanda, Şura Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Əsaslarına istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək şərti aktivlər üçün 3 sayılı MHBS-in mövcud təlimatına dair izahlar verməyi qərarlaşdırdı. Dəyişikliklər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və perspektivli şəkildə tətbiq olunur.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar- 16 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSŞ müəssisələrin əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərindən, rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün həmin aktivləri lazımı yerə və şəraitə çatdırarkən istehsal olunan aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri çıxmağı qadağan edən Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar – Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar düzəlişini buraxmışdır. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri və bu aktivlərin istehsal xərclərini mənfəət və zərər hesabında tanıyır. Dəyişiklik 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi zaman təqdim olunan ən erkən dövrün başlanğıcında və ya ondan sonra istifadəyə verilə bilən əmlak, tikili və avadanlıqlara retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir.

Ağır Şərtli Müqavilələr – Müqavilənin Yerinə Yetirilməsinə dair Xərclər – 37 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSŞ, 37 sayılı BMUS-a müqavilənin ağır şərtli və ya zərər yaradan olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri nəzərə alması barədə düzəlişlər etmişdir. Düzəlişlər “birbaşa əlaqəli xərc yanaşması”nı tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan xərclərə həm artan xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqavilə ilə əlaqəli deyil və müqavilə üzrə qarşı tərəf üçün açıq şəkildə ödənilməli olmadıqca istisna olunur. Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

1 sayılı MHBS “Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartlarının İlk dəfə Tətbiqi” – ilkin tətbiq edən törəmə olaraq. 2018-2020-ci il üzrə illik təkmilləşdirmələr çərçivəsində 1 sayılı MHBS-də “Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi”ndə dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik ana müəssisənin MHBS-ə keçid tarixinə əsasən, ana müəssisə tərəfindən bildirilən məbləğlərdən istifadə etməklə, məcmu çevirmələr üzrə fərqlərini ölçmək üçün 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir törəmə müəssisəyə icazə verir. Bu düzəliş 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir asılı və ya birgə müəssisəyə də tətbiq edilir. Dəyişiklik 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Erkən tətbiqinə icazə verilir.

9 sayılı MHBS Maliyyə Alətləri - Maliyyə öhdəliklərinin silinməsi üzrə “10 faiz” dəyərində test üzrə iştirak haqqı. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 9 sayılı MHBS-ə düzəliş etmişdir. Düzəliş bir müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub olmadığını qiymətləndirərkən əlavə etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu rüsumlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən başqasının adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxil olmaqla borcalanla borc verən arasında ödənilən və ya alınan ödənişlər daxildir. Müəssisə düzəlişi müəssisənin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilmiş və ya mübadilə edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edir. Düzəliş 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Bank müəssisənin bu düzəlişin ilk tətbiq olunduğu illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilən və ya mübadilə edilən maliyyə öhdəliklərinə düzəlişləri tətbiq edəcəkdir.

“41 sayılı BMUS Kənd Təsərrüfatı” – Ədalətli dəyər ölçmələrində vergi. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 41 sayılı BMUS Kənd Təsərrüfatı Standartına dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik 41 sayılı BMUS-un 22-ci bəndində müəssisələrin, 41 sayılı BMUS çərçivəsində aktivlərin ədalətli dəyərini ölçərkən vergitutma üçün pul axınlarını istisna etməsi tələbini aradan qaldırır. Müəssisə düzəlişləri 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan ilk illik hesabat dövrünün başlanğıcında və ya bu tarixdən sonra ədalətli dəyər ölçmələrinə perspektivli şəkildə tətbiq edir. Düzəlişin erkən tətbiqinə icazə verilir..

10 sayılı MHBS “Konsolidə Edilmiş Maliyyə Hesabatları” və 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): “Investor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi”–10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər, xüsusi olaraq, kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərti ilə tanınmasını tələb edir. Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Başqa cür göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir.

7 PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ VƏ ARMB-DƏKİ MƏCBURİ QALIQLAR

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
Nağd pul vəsaitləri	4,528	4,023
ARMB-dəki qalıqlar (məcburi ehtiyat əmanətlərindən başqa)	49,104	30,823
ARMB-dəki məcburi qalıqlar	1,629	1,110
ARMB tərəfindən buraxılmış ilkin ödəniş müddəti bir aydan az olan notlar	3,827	-
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnəyət əmanətlər:		
- Azərbaycan Respublikasında	100	106
- Türkiyə Respublikasında və digər İƏİT ölkələrində	30,281	50,959
- Qeyri-İƏİT ölkələrində	21	32
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi qalıqlar	89,490	87,053

EOKZ məbləğinin qiymətləndirilməsi məqsədləri üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin qalıqları 1-ci Mərhələyə daxil edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə hesablanmış EOKZ əhəmiyyətli məbləğ olmadığından, Bank pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə hər hansı kredit zərəri ehtiyatı tanımamışdır. EOKZ ölçülmə yanaşması üçün 24 sayılı Qeydə nəzər salın.

Kredit təşkilatları, müvafiq olaraq, müştərilərdən cəlb edilmiş vəsaitlərin, müvafiq olaraq, AZN ilə əvvəlki ayın orta aylıq məbləğinin 0.5%-i və xarici valyutada əvvəlki ayın orta aylıq məbləğinin 1%-i həcmində ARMB-də faiz gətirməyən pul vəsaitləri şəklində məcburi ehtiyatlar saxlamalıdır. Bank tərəfindən bu vəsaitlərin götürülməsi qanunvericilik ilə məhdudlaşdırılmışdır.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Bankın 3 müxbir bankda (2020-ci il: 4) yerləşdirdiyi pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin cəmi 1,000 min AZN-dən yuxarı olmuşdur. Həmin vəsaitlərin cəmi 82,593 min AZN (2020-ci il: 82,877 min AZN) və ya pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-dəki məcburi qalıqları 99%-ni (2020-ci il: 95%) təşkil edir.

Azərbaycan Respublikasının Standart və Poor's tərəfindən nəşr olunmuş beynəlxalq reytingi BB+ (2020-ci il: BB+) təşkil edir.

8 BANKLARDAN VƏ DİGƏR MALİYYƏ TƏŞKİLATLARINDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
Digər banklarda və maliyyə təşkilatlarında ilkin ödəniş müddəti üç aydan çox olan əmanətlər	9,262	-
Banklar və digər maliyyə təşkilatlarında bloklanmış müxbir hesablar	1,275	1,275
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat		-
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	10,482	1,275

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Digər banklardan və maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər üçün təminat verilmir. 31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixlərinə digər banklardan və maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
- B2	5,113	-
- Reytingsiz yerli maliyyə təşkilatları	4,149	-
- Reytingsiz xarici banklar	1,275	1,275
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(55)	-
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	10,482	1,275

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər üzrə müvafiq EOKZ və ümumi qalıq dəyərindəki dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə ümumi qalıq dəyəri	1,275	-	-	1,275
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	9,262	-	-	9,262
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	10,537	-	-	10,537

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə EOKZ	-	-	-	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən ölçülməsi	(55)	-	-	(55)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	(55)	-	-	(55)

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər üzrə müvafiq EOKZ və ümumi qalıq dəyərindəki dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə EOKZ	7,372	-	-	7,372
Ödənilmiş aktivlər	(6,097)	-	-	(6,097)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	1,275	-	-	1,275

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə EOKZ	(35)	-	-	(35)
Zərər ehtiyatının xalis yenidən ölçülməsi	35	-	-	35
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	-	-	-	-

31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixlərində başa çatmış illər ərzində mərhələlər arasında köçürmələr olmamışdır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2021-ci il tarixində Bankın digər 1 müxbir bankda yerləşdirdiyi əmanətlərin ümumi məbləğinin cəmi 5,000 min AZN-dən yuxarı olmuşdur (2020-ci il: sıfır). Həmin əmanətlərin cəmi məbləği 5,113 min AZN (2020-ci il: sıfır) və ya digər banklardan və maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər üzrə qalığın 49%-ni təşkil edir.

9 İNVESTİSİYA QİYMƏTLİ KAĞIZLARI

İnvestisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
Amortizasiya olunmuş dəyərdə borc qiymətli kağızları		
“SOCAR Polymer Investments” MMC-nin istiqrazları	6,882	6,882
“Turkcell İletisim Hizmetleri” ASC-nin istiqrazları	6,623	-
“Türkiyə Vakıflar Bankası” T.A.O.-nun istiqrazları	6,068	6,068
Türkiyə Xəzinə və Maliyyə Nazirliyinin istiqrazları	5,579	5,579
“Türk Telekomunikasyon” A.Ş.-nin istiqrazları	4,002	-
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin dövlət istiqrazları	1,045	1,021
Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin istiqrazları	510	4,083
“Türkiyə Halk Bankası” AŞ-nin avro istiqrazları	-	831
DMGVƏD ilə kapital qiymətli kağızları		
Korporativ səhmlər	250	250
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(143)	-
Cəmi investisiya qiymətli kağızları	30,816	24,714

İnvestisiya qiymətli kağızlarının valyutaları aşağıda təqdim olunmuşdur:

	2021-ci il	2020-ci il
“SOCAR Polymer Investments” MMC-nin istiqrazları	ABŞ dolları	ABŞ dolları
“Turkcell İletisim Hizmetleri” ASC-nin istiqrazları	ABŞ dolları	-
“Türkiyə Vakıflar Bankası” T.A.O.-nun istiqrazları	ABŞ dolları	ABŞ dolları
Türkiyə Xəzinə və Maliyyə Nazirliyinin istiqrazları	ABŞ dolları	ABŞ dolları
“Türk Telekomunikasyon” A.Ş.-nin istiqrazları	ABŞ dolları	-
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin dövlət istiqrazları	AZN	AZN
Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin istiqrazları	ABŞ dolları	ABŞ dolları
“Türkiyə Halk Bankası” AŞ-nin avro istiqrazları	-	ABŞ dolları
Korporativ səhmlər	AZN	AZN

31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixlərinə investisiya qiymətli kağızlarına daxil edilmiş müvafiq olaraq 650 min AZN və 366 min AZN məbləğləri hesablanmış alınacaq faizləri əks etdirir.

31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixlərinə bütün investisiya qiymətli kağızları üzrə qalıqlar 1-ci Mərhələdədir.

31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixlərində başa çatmış illər ərzində mərhələlər arasında köçürmələr olmamışdır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

10 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	219,317	149,993
Fərdi şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlıq kreditləri	20,985	16,183
Fərdi şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	5,158	3,336
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(18,147)	(14,599)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	227,313	154,913

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərə və avanslara daxil edilmiş müvafiq olaraq 12,081 min AZN və 8,531 min AZN məbləğlərində hesablanmış alınacaq faizlər öz əksini tapmışdır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəllər 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il ərzində ümumi kreditlərin və müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə zərər ehtiyatının ilin əvvəlinə olan qalığı ilə ilin sonuna olan qalığının üzvləşdirilməsi xülasəsini əks etdirir.

Ümumi qalıq dəyəri	2021-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2021-ci il tarixinə	132,943	17,024	19,545	169,512
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	80,657	15,557	-	96,214
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(23,779)	2,763	750	(20,266)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	15,471	(15,369)	(102)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(7,485)	8,790	(1,305)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(4,744)	(472)	5,216	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	193,063	28,293	24,104	245,460

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2021-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2021-ci il tarixinə	(847)	(1,554)	(12,198)	(14,599)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(1,090)	(467)	-	(1,557)
Xalis yenidən ölçülmə	(1,239)	874	1,547	1,182
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(319)	318	1	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	91	(306)	215	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	639	277	(916)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(3,173)	(3,173)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	(2,765)	(858)	(14,524)	(18,147)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəllər 31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il ərzində ümumi kreditlərin və müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə zərər ehtiyatının ilin əvvəlinə olan qalığı ilə ilin sonuna olan qalığının üzvləşdirilməsi xülasəsini əks etdirir.

Ümumi qalıq dəyəri	2020-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2020-ci il tarixinə	134,558	3,570	18,979	157,107
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	37,431	-	-	37,431
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(31,408)	(699)	7,081	(25,026)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(1,312)	15,327	(14,015)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(6,326)	(1,174)	7,500	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	132,943	17,024	19,545	169,512

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2020-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2020-ci il tarixinə	(669)	(376)	(9,262)	(10,307)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(463)	-	-	(463)
Xalis yenidən ölçülmə	(1,514)	19	(764)	(2,259)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	121	(1,554)	1,433	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	1,678	357	(2,035)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(1,570)	(1,570)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	(847)	(1,554)	(12,198)	(14,599)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı kimi olmuşdur:

Ümumi qalıq dəyəri	2021-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2021-ci il tarixinə	125,120	16,765	8,108	149,993
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	74,821	15,557	-	90,378
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(23,591)	2,356	181	(21,054)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	15,175	(15,175)	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(6,080)	6,566	(486)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(2,319)	-	2,319	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	183,126	26,069	10,122	219,317

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2021-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2021-ci il tarixinə	(816)	(1,510)	(3,250)	(5,576)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(1,015)	(467)	-	(1,482)
Xalis yenidən ölçülmə	(928)	1,117	476	665
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(308)	308	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	76	(91)	15	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	396	-	(396)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(876)	(876)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	(2,595)	(643)	(4,031)	(7,269)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı kimi olmuşdur:

Ümumi qalıq dəyəri	2020-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2020-ci il tarixinə	119,727	1,377	4,606	125,710
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	33,319	-	-	33,319
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(20,608)	320	11,252	(9,036)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(1,053)	15,068	(14,015)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(6,265)	-	6,265	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	125,120	16,765	8,108	149,993

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2020-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2020-ci il tarixinə	(659)	-	(2,811)	(3,470)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(457)	-	-	(457)
Xalis yenidən ölçülmə	(1,394)	-	12	(1,382)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	77	(1,510)	1,433	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	1,617	-	(1,617)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(267)	(267)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	(816)	(1,510)	(3,250)	(5,576)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və fiziki şəxslərə verilmiş sahibkarlıq kreditləri ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı kimi olmuşdur:

Ümumi qalıq dəyəri	2021-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2021-ci il tarixinə	5,891	-	10,292	16,183
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	3,205	-	-	3,205
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	295	457	845	1,597
1-ci Mərhələyə köçürülmə	102	-	(102)	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(1,355)	1,355	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(2,421)	(457)	2,878	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	5,717	1,355	13,913	20,985

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2021-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2021-ci il tarixinə	(24)	-	(8,625)	(8,649)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(33)	-	-	(33)
Xalis yenidən ölçülmə	(251)	(262)	987	474
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(1)	-	1	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	14	(14)	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	242	262	(504)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(2,291)	(2,291)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	(53)	(14)	(10,432)	(10,499)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və fiziki şəxslərə verilmiş sahibkarlıq kreditləri ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı kimi olmuşdur:

Ümumi qalıq dəyəri	2020-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2020-ci il tarixinə	7,950	986	14,367	23,303
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	2,594	-	-	2,594
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(4,653)	(885)	(4,176)	(9,714)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	-	101	(101)	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	5,891	-	10,292	16,183

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2020-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2020-ci il tarixinə	(6)	(203)	(6,447)	(6,656)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(2)	-	-	(2)
Xalis yenidən ölçülmə	(16)	102	(783)	(697)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	-	101	(101)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(1,294)	(1,294)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	(24)	-	(8,625)	(8,649)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı kimi olmuşdur:

Ümumi qalıq dəyəri	2021-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2021-ci il tarixinə	1,932	259	1,145	3,336
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	2,631	-	-	2,631
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(483)	(50)	(276)	(809)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	194	(194)	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(50)	869	(819)	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(4)	(15)	19	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	4,220	869	69	5,158

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2021-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2021-ci il tarixinə	(7)	(44)	(323)	(374)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(42)	-	-	(42)
Xalis yenidən ölçülmə	(60)	19	85	44
1-ci Mərhələyə köçürülmə	(10)	10	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	1	(201)	200	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	1	15	(16)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(6)	(6)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	(117)	(201)	(60)	(378)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ümumi qalıq dəyəri üzrə dəyişikliklərin təhlili və fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri ilə əlaqədar müvafiq EOKZ aşağıdakı kimi olmuşdur:

Ümumi qalıq dəyəri	2020-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2020-ci il tarixinə	6,881	1,207	6	8,094
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	1,518	-	-	1,518
Digər hərəkətlər (aktivin qaytarılması, aktivlərin modifikasiyası və sair)	(6,147)	(134)	5	(6,276)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(259)	259	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	(61)	(1,073)	1,134	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	1,932	259	1,145	3,336

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə EOKZ ehtiyatı	2020-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2020-ci il tarixinə	(4)	(173)	(4)	(181)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(4)	-	-	(4)
Xalis yenidən ölçülmə	(104)	(83)	7	(180)
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	44	(44)	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	61	256	(317)	-
Digər dəyişikliklər	-	-	(9)	(9)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	(7)	(44)	(323)	(374)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri kredit portfeli üzrə iqtisadi sektorun risk konsentrasiyası aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2021-ci il		2020-ci il	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Ticarət	91,336	37.2	55,770	32.9
İstehsal	75,618	30.8	46,044	27.2
Kənd təsərrüfatı	23,337	9.5	12,629	7.5
Xidmət	18,684	7.6	15,561	9.0
Səhiyyə	14,179	5.8	14,015	8.3
Tikinti	13,748	5.6	18,757	11.1
Fiziki şəxslər	5,158	2.1	3,336	2.0
Maliyyə institutları	3,400	1.4	3,400	2.0
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (EOKZ-dan əvvəl)	245,460	100.0	169,512	100.0

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Bankın məbləği 1,000 min AZN-dən yüksək olan 44 borcalanı mövcud olmuşdur (2020: 34). Bu kreditlərin ümumi məbləği 190,014 min AZN və ya ümumi kredit portfelinin 77%-i dəyərində (2020: 129,057 min AZN və ya 76%) olmuşdur.

Təminatın maliyyə təsiri təminatın dəyərini aşağıdakı aktivlər üçün ayrıca olaraq açıqlamaqla göstərilir: (i) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirləri aktivin qalıq dəyərində bərabər və ya ondan artıq olan aktivlər (“dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər”) və (ii) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirləri aktivin qalıq dəyərindən az olan aktivlər (“kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər”).

31 dekabr 2021-ci il tarixinə təminatın effekti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər		Kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər	
	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	110,884	243,553	101,164	22,470
Fərdi şəxslərə - İstehlak kreditləri	4,213	7,940	566	-
Fərdi şəxslərə - Sahibkarlıq kreditləri	5,832	24,657	4,654	1,471

31 dekabr 2020-ci il tarixinə təminatın effekti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər		Kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər	
	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	70,594	113,229	73,823	11,851
Fərdi şəxslərə - İstehlak kreditləri	2,112	7,754	850	240
Fərdi şəxslərə - Sahibkarlıq kreditləri	5,752	25,268	1,782	740

Müştərilərə verilmiş kredit və avansların hər bir kateqoriyasının ehtimal olunan ədalətli dəyərində görə 27 sayılı Qeydə baxın. Müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların faiz dərəcəsi, valyuta, ödəmə müddəti və coğrafi təhlili 24 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar 28 sayılı Qeyddə açıqlanmışdır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

11 ƏMLAK, AVADANLIQLAR VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Binalar	Ofis və kompüter avadanlıqları	İcarə aktivlərinin təkmilləşdirilməsi	Avtonəqliyyat vasitələri	Baş çatmamış tikinti	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Proqram təminatı üzrə lisenziyalar	Baş çatmamış qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>									
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq dəyəri	14,942	812	2,232	342	-	18,328	2,679	-	21,007
Əlavələr	2,773	663	1,058	58	408	4,960	807	248	6,015
Silinmələr	-	(93)	-	-	-	(93)	-	-	(93)
Köhnəlmə/amortizasiya xərci	(500)	(458)	(285)	(114)	-	(1,357)	(460)	-	(1,817)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş amortizasiya	-	77	-	-	-	77	-	-	77
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq dəyəri	17,215	1,001	3,005	286	408	21,915	3,026	248	25,189
31 dekabr 2020-ci il tarixinə ilkin dəyər	18,999	2,981	3,897	613	408	26,898	4,276	248	31,422
Yığılmış köhnəlmə/amortizasiya	(1,784)	(1,980)	(892)	(327)	-	(4,983)	(1,250)	-	(6,233)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq dəyəri	17,215	1,001	3,005	286	408	21,915	3,026	248	25,189
Əlavələr	873	1,254	947	124	-	3,198	285	383	3,866
Köçürmələr	-	-	408	-	(408)	-	433	(433)	-
Köhnəlmə/amortizasiya xərci	(667)	(579)	(410)	(129)	-	(1,785)	(590)	-	(2,375)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq dəyəri	17,421	1,676	3,950	281	-	23,328	3,154	198	26,680
31 dekabr 2021-ci il tarixinə ilkin dəyər	19,872	4,235	5,252	737	-	30,096	4,994	198	35,288
Yığılmış köhnəlmə/amortizasiya	(2,451)	(2,559)	(1,302)	(456)	-	(6,768)	(1,840)	-	(8,608)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq dəyəri	17,421	1,676	3,950	281	-	23,328	3,154	198	26,680

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq əmlak və avadanlıqlar kateqoriyasına tam amortizasiya olunmuş 1,898 min AZN və 1,297 min AZN məbləğlərində aktiv daxil edilmişdir. 31 dekabr 2021-ci və 2020-ci il tarixlərinə binalar, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər təminat olaraq girov qoyulmamışdır.

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər kateqoriyasına daxil edilmiş 15,567 min AZN və 15,347 min AZN məbləğində aktiv sığortalanmışdır.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə əmlak və avadanlıqlar üzrə binalar kateqoriyasının qalıq dəyərində daxil edilmiş 4,131 min AZN məbləği, (2020-ci il: 3,783 min AZN) 6 filial (2020-ci il: 5 filial) sahəsi üçün istifadə hüququ verilmiş aktivləri (2020-ci il: 3,783 min AZN) əks etdirir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

12 DİGƏR AKTİVLƏR

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021	2020
Digər maliyyə aktivləri:		
Alınacaq hesablaşma	754	235
Alınacaq hesablanmış komissiyalar	64	3
Digər	-	13
Cəmi digər maliyyə aktivləri:	818	251
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Müsadirə edilmiş aktivlər	610	-
Xidmətlər üzrə əvvəlcədən ödənilmiş vəsaitlər	608	1,027
Əmlak və avadanlıqların alınması üçün əvvəlcədən ödənilmiş vəsaitlər	26	49
Digər	-	9
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri:	1,244	1,085
Cəmi digər aktivlər	2,062	1,336

Yuxarıda qeyd olunan aktivlərin il başa çatdıqdan sonra on iki ay ərzində qaytarılması gözlənilir.

13 BANKLARA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021	2020
Bankların qısamüddətli əmanətlər	26,181	13,368
Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fonduna ödəniləcək vəsaitlər	24,329	7,374
Bankların və maliyyə təşkilatlarının müxbir hesabları	3,180	549
Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fonduna ödəniləcək vəsaitlər	1,929	-
Yerli bankların məhdudlaşdırılmış müxbir hesabları	1,156	1,028
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinə ödəniləcək vəsaitlər	194	29
Banklara ödəniləcək cəmi vəsaitlər	56,969	22,348

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə banklara ödəniləcək vəsaitlərə müvafiq olaraq 577 min AZN və 70 min AZN məbləğində hesablanmış faizlər daxil edilmişdir.

14 MÜŞTƏRİ HESABLARI

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021	2020
Dövlət və özəl təşkilatlar		
Müddətli əmanətlər	503	1,707
Cari/hesablaşma hesabları	300	244
Digər hüquqi şəxslər		
Müddətli əmanətlər	74,684	62,486
Cari/hesablaşma hesabları	96,315	56,186
Fiziki şəxslər		
Müddətli əmanətlər	52,447	56,389
Cari/hesablaşma hesabları	20,893	18,970
Cəmi müştəri hesabları	245,142	195,982

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə konsentrasiyası aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan manatı ilə	2021		2020	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fərdi şəxslər	73,379	30	75,359	38
Sığorta	53,329	22	53,372	27
Ticarət və digər xidmətlər	45,844	19	32,533	18
İstehsal	41,573	17	6,437	3
Kənd təsərrüfatı	11,833	5	117	-
Mədəniyyət	8,505	3	8,505	4
Tikinti	8,447	3	18,900	10
Dövlət və ictimai təşkilatlar	1,805	1	232	-
Nəqliyyat və rabitə	255	-	502	-
Neft və qaz sektoru	172	-	25	-
Cəmi müştəri hesabları	245,142	100	195,982	100

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Bankın qalığı dəyəri 500 min AZN-dən yüksək olan 69 müştərisi (2020: 57) olmuşdur. Bu müştərilərin ümumi qalığı dəyəri 194,533 min AZN məbləğində olmuş və ya cəmi müştəri hesablarının 79%-ni (2020: 148,500 min AZN və ya 76%) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə müştəri hesablarına 1,686 min AZN və 1,215 min AZN məbləğlərində müvafiq olaraq hesablanmış faizlər daxil edilmişdir.

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə müştəri hesablarına 10,605 min AZN və 14,917 min AZN məbləğlərində, müvafiq olaraq, verilmiş kreditlər üzrə girov kimi bloklaşdırılmış əmanətlər daxil edilmişdir.

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə müştəri hesablarına müvafiq olaraq 66,786 min AZN və 70,679 min AZN məbləğlərində, Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən təmin edilmiş əmanətlər daxil edilmişdir.

15 İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

Min Azərbaycan manatı ilə	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
İcarə öhdəlikləri (cari)	347	273
İcarə öhdəlikləri (uzun-müddətli)	3,880	3,565
Cəmi icarə öhdəlikləri	4,227	3,838

31 dekabr 2021-ci il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan manatı ilə	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən on ilə qədər	Cəmi
İcarə ödənişləri	648	5,769	6,417
Maliyyə xərcləri	(301)	(1,889)	(2,190)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə xalis cari dəyər	347	3,880	4,227

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən on ilə qədər	Cəmi
İcarə ödənişləri	542	5,463	6,005
Maliyyə xərcləri	(269)	(1,898)	(2,167)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə xalis cari dəyər	273	3,565	3,838

İlin əvvəlinə və ilin sonuna olan icarə öhdəlikləri məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklər ilə üzvləşdirilməsi aşağıdakı kimi göstərilir:

	1 yanvar 2021-ci il tarixinə	Pul vəsaitlərinin axını	Nağdsız dəyişikliklər	31 dekabr 2021-ci il tarixinə	
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>		Əsas məbləğ və faiz	Faiz xərçi	Əlavələr	
İcarə öhdəliyi	3,838	(596)	272	713	4,227

	1 yanvar 2020-ci il tarixinə	Pul vəsaitlərinin axını	Nağdsız dəyişikliklər	31 dekabr 2020-ci il tarixinə	
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>		Əsas məbləğ və faiz	Faiz xərçi	Əlavələr	
İcarə öhdəliyi	1,280	(468)	253	2,773	3,838

16 DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklərə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021	2020
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Hesablaşmalar üzrə ödəniləcək vəsaitlər	66	272
Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna ödənişlər	-	72
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	66	344
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
Ödəniləcək vergilər	1,378	106
Ehtimal olunan zəmanətlər üzrə ehtiyat və digər öhdəliklər*	1,286	1,388
İcarə haqqının yaxşılaşdırılması üzrə hesablanmış xərclər	898	-
İşçilərin istifadə edilməmiş məzuniyyət günlərinə görə ödəniləcək vəsaitlər	218	187
Dövlət və Yerli Fondlara ödəniləcək vəsaitlər	78	57
Alınmış avanslar	70	99
Digər	57	7
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	3,985	1,844
Cəmi digər öhdəliklər	4,051	2,188

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Yuxarıda qeyd olunan bütün öhdəlik qalıqlarının il başa çatdıqdan sonra on iki ay ərzində ödənilməsi gözlənilir.

*31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə təəhhüdlər və şərti öhdəliklərə dair EOKZ ehtiyatı üzrə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə EOKZ	(1,388)	-	-	(1,388)
Tanınmış yeni risklər	(689)	-	-	(689)
Tanınmayan və ya müddəti bitmiş risklər	791	-	-	791
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	(1,286)	-	-	(1,286)

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərində başa çatmış illər ərzində mərhələlər arasında köçürmələr olmamışdır.

*31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə təəhhüdlər və şərti öhdəliklərə dair EOKZ ehtiyatı üzrə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə EOKZ	(693)	-	-	(693)
Tanınan yeni risklər	(1,543)	-	-	(1,543)
Tanınmayan və ya müddəti bitmiş risklər	848	-	-	848
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	(1,388)	-	-	(1,388)

17 NİZAMNAMƏ KAPİTALI

<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tədavüldə olan səhmlərin sayı	Adi səhmlər	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il	50,000	50,000	50,000
31 dekabr 2020-ci il	50,000	50,000	50,000
31 dekabr 2021-ci il	50,000	50,000	50,000

Adi səhmlərin hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN-dir. Bu səhmlər bərabər hüquqludur və hər səhm üzrə səhmdara bir səs hüququ verilir.

Bankın nizamnamə kapitalında T.C. Ziraat Bankası (Türkiyə Respublikası), Ziraat Sığorta (Türkiyə Respublikası) və Ziraat Yatırım Menkul Değerler (Türkiyə Respublikası) şirkətləri müvafiq olaraq 99.98%, 0.01% və 0.01% paya sahibdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

18 EFFEKTİV FAİZ METODU ƏSASINDA HESABLANMIŞ FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021	2020
Faiz gəliri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	19,665	15,091
Zəmanətlər	2,330	1,625
İnvestisiya qiymətli kağızları	1,798	864
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	351	362
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	275	181
Cəmi faiz gəliri	24,419	18,123
Faiz xərcləri		
Hüquqi şəxslərin/müştəri hesablarının müddətli əmanətləri	(4,059)	(3,206)
Fiziki şəxslərin/müştəri hesablarının müddətli əmanətləri	(1,818)	(1,536)
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	(1,554)	(754)
İcarə öhdəlikləri	(272)	(253)
Digər bankların müxbir hesabları	-	(87)
Cəmi faiz xərcləri	(7,703)	(5,836)
Xalis faiz gəlirləri	16,716	12,287

19 MALİYYƏ AKTİVLƏRİ ÜZRƏ EHTİMAL OLUNAN KREDİT ZƏRƏRİ

Aşağıdakı cədvəldə maliyyə aləti sinfi üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda növbəti dövrə keçirilən zərər ehtiyatı və dəyərsizləşmə zərərləri arasında üzləşdirilmə göstərilmişdir.

	2021-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(2,329)	407	1,547	(375)
İnvestisiya qiymətli kağızları	(143)	-	-	(143)
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	(55)	-	-	(55)
(Ehtimal olunan kredit zərəri xərci)/maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərinin bərpası	(2,527)	407	1,547	(573)
	2020-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(1,977)	19	(764)	(2,722)
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	35	-	-	35
(Ehtimal olunan kredit zərəri xərci)/maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərinin bərpası	(1,942)	19	(764)	(2,687)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

20 HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
Haqq və komissiya gəlirləri		
- Hesablaşma əməliyyatları	1936	1,461
- Plastik kart əməliyyatları	1048	408
- Nağd pul əməliyyatları	351	272
- Xarici valyuta əməliyyatları	-	247
- Digər	30	11
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	3,365	2,399
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021	2020
Haqq və komissiya xərcləri		
- Plastik kart əməliyyatları	(1,309)	(710)
- Hesablaşma əməliyyatları	(397)	(324)
- Akkreditivlər və zəmanət məktubları	(320)	(189)
- Nağd pul əməliyyatları	(115)	(66)
- Digər	(107)	(76)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(2,248)	(1,365)
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	1,117	1,034

21 İNZİBATI VƏ ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	2021-ci il	2020-ci il
İşçi heyəti üzrə xərclər və əlaqədar ianələr		(4,205)	(3,429)
Əmlak və avadanlıqların amortizasiyası	11	(1,785)	(1,357)
Reklam və marketing xərcləri		(930)	(485)
Proqram təminatı xərcləri		(776)	(784)
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	11	(590)	(460)
Peşəkar xərclər		(425)	(342)
Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna ödənişlər		(369)	(293)
Rabitə xərcləri		(266)	(213)
Təhlükəsizlik xərcləri		(247)	(204)
Sponsorluq xərcləri		(234)	(214)
Nümayəndəlik xərcləri		(224)	(52)
Mənfəət vergisindən başqa vergilər		(207)	(109)
Ofis xərcləri		(133)	(146)
Təmizlik xərcləri		(110)	(176)
Təmir və istismar		(96)	(55)
Sığorta xərcləri		(87)	(130)
Yanacaq xərcləri		(84)	(56)
Kommunal xərclər		(77)	(61)
Ezamiyyə xərcləri		(67)	(29)
Üzvlük haqları		(53)	(47)
Nəzarətədiçi Orqana ödənilmiş vəsaitlər		-	(65)
Digər		(135)	(71)
Cəmi inzibati və əməliyyat xərcləri		(11,100)	(8,778)

İşçi heyəti üzrə xərclərə 544 min AZN (2020-ci il: 387 min AZN) məbləğində qanunla müəyyən edilmiş təqaüd ödənişləri daxildir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

22 MƏNFƏƏT VERGİSİ

(a) Mənfəət vergisi xərcinin komponentləri

İl üzrə mənfəət və ya zərərdə qeydə alınmış mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
Cari mənfəət vergisi xərci	(1,840)	(669)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi gəliri	72	87
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	(1,768)	(582)

(b) Vergi xərci ilə mənfəət və ya zərərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müvafiq vergi dərəcəsinə olan hasilinin üzləşdirilməsi

2021-ci il və 2020-ci illərdə Bankın mənfəətinin böyük hissəsinə tətbiq edilən mənfəət vergisi dərəcəsi 20% təşkil etmişdir. Ehtimal olunan və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin üzləşdirilməsi aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
Vergidən əvvəlki mənfəət	8,239	2,546
- Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş dərəcə (20%) ilə hesablanmalı olan vergi xərci	(1,648)	(509)
- Gəlirdən çıxılmayan xərclər	(120)	(73)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	(1,768)	(582)

(c) Müvəqqəti fərqlərin növü üzrə təxirə salınmış vergilərin təhlili

MHBS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının və onların vergi bazalarının hazırlanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi təsirləri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	1 yanvar 2021-ci il	Mənfəət və ya zərər hesablarına kredit/(debit)	31 dekabr 2021-ci il
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
İcarə öhdəliyi	768	77	845
Müştərilərə ödəniləcək kreditlər və avans ödənişləri	56	101	157
Digər öhdəliklər	-	26	26
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
İstifadə hüququ verən aktivlər	(756)	(70)	(826)
Əmlak və avadanlıqlar	(228)	(25)	(253)
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınmış vəsaitlər	(24)	9	(15)
Digər aktivlər	-	(46)	(46)
Təxirə salınmış xalis mənfəət vergisi öhdəliyi	(184)	72	(112)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	1 yanvar 2020-ci il	Mənfəət və ya zərər hesablarına kredit/(debit)	31 dekabr 2020-ci il
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
İcarə öhdəliyi	256	512	768
Müştərilərə ödəniləcək kreditlər və avans ödənişləri	(7)	63	56
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
İstifadə hüququ verən aktivlər	(279)	(477)	(756)
Əmlak və avadanlıqlar	(229)	1	(228)
Digər aktivlər	(12)	12	-
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	-	(24)	(24)
Təxirə salınmış xalis mənfəət vergisi öhdəliyi	(271)	87	(184)

23 SƏHM ÜZRƏ MƏNFƏƏT

Səhm üzrə əsas mənfəət Bankın səhmdarlarına aid olan xalis mənfəəti və ya zərəri il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

Bank potensial olaraq mənfəətin azaldılması effektivinə malik olan adi səhmlərə malik deyil. Buna görə, səhm üzrə azaldılmış mənfəət səhm üzrə əsas mənfəətə bərabərdir.

Səhm üzrə mənfəət aşağıdakı kimi hesablanır:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	2021-ci il	2020-ci il
İl üzrə adi səhmlərin səhmdarlarına aid olan mənfəət (min AZN)		6,472	1,964
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayı (min ədədlə)	17	50	50
Adi səhm üzrə mənfəət (bir səhm üzrə AZN ilə)		129.44	39.28

24 MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Bank daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə, əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinə bazar riski (valyuta, faiz dərəcəsi və digər qiymət riski), kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdir.

Kredit riski. Bir tərəf maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman və maliyyə zərərləri ilə nəticələnə bilən hallarda Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riskinə məruz qalma, digər tərəflərə borc vermə və maliyyə aktivlərinin və balansdankənar kredit öhdəliklərinin artırılmasına səbəb olan digər əməliyyatlarda iştirak etmə nəticəsində yaranır.

Bankın Audit Komitəsi 3 nəfərdən ibarətdir və Komitə Daxili Audit Departamentinin fəaliyyətinə birbaşa nəzarət edir. Bankda audit fəaliyyəti Audit Komitəsi tərəfindən təsdiq edilmiş illik Audit Planına uyğun olaraq Daxili Audit Departamenti tərəfindən həyata keçirilir. 2021-ci il ərzində bir hal (İnformasiya texnologiyaları şöbəsinin fəaliyyətinin yoxlanılması) istisna olmaqla, təsdiq edilmiş audit planına uyğun olaraq audit həyata keçirilmişdir. Yoxlanılmayan və istisna təşkil edən müvafiq yoxlama gələn ilin birinci rübündə başa çatdırılmışdır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Daxili qaydalar və qanunlar Komitənin ən azı rübdə bir dəfə iclas keçirməsini tələb edir. 2021-ci il ərzində Komitənin daha çox iclasları keçirilmiş və nəticələr protokollarda qeyd olunmuşdur.

Bankın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin qalıq dəyərində əks olunur. Verilmiş maliyyə zəmanətləri, kreditin verilməsi üzrə öhdəlik, istifadə edilməmiş kredit xətlərini və ixrac/idxal akkreditivləri öhdəlikləri üçün maksimal kredit riski öhdəliyin məbləğinə bərabərdir.

Kredit riskinin idarə edilməsi. Kredit riski Bankın biznesi üçün yeganə ən böyük riskdir; buna görə də rəhbərlik kredit riskinə məruz qalmasını diqqətlə idarə edir.

Risklərin idarə edilməsi məqsədləri üçün kredit riski üzrə təxminlərin irəli sürülməsi olduqca mürəkkəbdir və bazarın şərtlərinə, ehtimal olunan pul vəsaitlərinin hərəkəti və vaxt keçidi ilə bağlı dəyişkənlik kimi modellərin istifadəsini nəzərdə tutur. Aktivlər portfeli üzrə kredit riskinin qiymətləndirilməsi, ehtimal edilən xətlərin, əlaqəli zərər nisbətlərinin və kreditlərin çevrilməsi amillərinin daha çox qiymətləndirilməsini nəzərdə tutur.

Limitlər. Bank bir borcalanla və ya borcalanlar qrupuna, coğrafi və sənaye segmentlər ilə bağlı qəbul edilmiş risk məbləğinə məhdudiyət qoymaqla öhdəlik götürdüyü kredit riskinin səviyyələrini təşkil edir.

İstehsal və sənaye sektoru tərəfindən kredit riski səviyyəsinə görə məhdudiyətlər rəhbərlik tərəfindən mütəmadi olaraq təsdiq edilir. Bu risklər dövrü olaraq izlənilir və illik və ya daha da mütəmadi şəkildə nəzərdən keçirilir.

Bank fərdi borcalanlar üçün kredit limitlərini təsdiqləyən bir sıra kredit komitələri yaratmışdır. Kredit riskinin miqyasından asılı olaraq, korporativ müştərilərlə əməliyyatlar üzrə qərarlar Böyük Kredit Komitəsi və ya Kiçik Kredit Komitəsi tərəfindən təsdiq edilir. Komitələr həftəlik olaraq toplanır. Bəzi hallarda (məsələn, iri və ya əhəmiyyətli) kreditlər İdarə Heyəti və ya Direktorlar Şurası tərəfindən təsdiq edilir.

Müvafiq müştəri xidmətləri üzrə menecerləri tərəfindən tərtib olunmuş kredit ərizələri, kredit limitinin təsdiqi üçün müvafiq kredit komitəsinə verilir. Kredit riskinə məruz qalma, qismən, girovun alınması, həmçinin korporativ və şəxsi zəmanətlər vasitəsilə idarə olunur. Kredit riskinə məruz qalmaq üçün müştərilərin biznes və maliyyə göstəricilərinə əsaslanan strukturlaşdırılmış təhlil əsasında məsul şəxslər tərəfindən müntəzəm hesabatlar hazırlanır. Ödəmə qabiliyyətini itirmiş müştərilər ilə hər hansı əhəmiyyətli təsirlər İdarə Heyəti və ya Direktorlar Şurasına təqdim edilir və nəzərdən keçirilir.

Ehtimal olunan kredit zərəri (EOKZ) üzrə ölçülmələr – anlayışlar

EOKZ gələcək pul çatışmazlığının cari dəyərini (kredit zərərlərinin orta çəkili dəyəri, verilmiş müddətə istifadə edilən müvafiq defolt riskləri ilə) ehtimal olunan təxminidir. EOKZ ölçüsü qərəzsizdir və bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi ilə təyin edilir.

Diskont Dərəcəsi – hesabat tarixində ehtimal edilən zərərin indiki dəyərə endirilməsi üçün bir alətdir. Diskont dərəcəsi maliyyə aləti üçün effektiv faiz dərəcəsinə (EFD) və ya onun təxmini uyğunlaşdırılmasını əks etdirir.

Ömürlük müddət – EOKZ-un ölçülməsi üçün maksimal müddətdir. Sabit ödənişli kreditlər üçün ömürlük müddət qalan müqavilə müddətinə bərabərdir. Sabit ödəmə müddəti olan kreditlər üçün ömürlük müddət qalan müqavilə müddətinə bərabərdir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri üçün, bu, kreditin uzadılması üçün müəssisənin müqavilə öhdəliyi olan maksimal müqavilə müddətidir. Fiziki şəxslərə verilən kredit kartları üçün daxili statistikaya əsaslanır və 3 ilə bərabərdir.

Ömürlük EOKZ – maliyyə alətinin qalan ömür müddəti ərzində mümkün olan defolt hallarında baş verən itkilərdir.

12 aylıq EOKZ – maliyyə alətləri üzrə defolt hallarının baş verməsi nəticəsində meydana çıxan EOKZ əks etdirən EOKZ-ların bir qismi, maliyyə alətinin qalan müqavilə müddəti ilə məhdudlaşdıran hesabat tarixindən 12 ay ərzində mümkündür.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Proqnozlaşdırılan məlumat – hər bir portfel seqmenti üçün kredit riskini və ehtimal olunan kredit zərərlərinə təsir edən əsas makroiqtisadi dəyişiklikləri ehtiva edən məlumatdır. 9 sayılı MHBS maddəsinə uyğun olaraq, EOKZ-un qiymətləndirilməsində geniş konsepsiya, proqnozlaşdırılan məlumatları nəzərdən keçirməkdir.

Kredit Konvertasiya Əmsalı (KKƏ) - balansdankənar məbləğlərin müəyyən edilmiş müddətdə balans maddəsinə çevrilmə ehtimalı olduğunu göstərir. Bu, 12 aylıq və ya ömürlük dövr üçün hesablanı bilər. Həyata keçirilən təhlil əsasında Bank, 12 aylıq və ömürlük KKƏ-nin eyni olduğunu ehtimal edir.

Satın alındıqda və ya əldə edildikdə kredit dəyərsizləşməsinə uğramış aktivlər (SƏKD) ilkin tanımada kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış maliyyə aktivləridir.

Aşağı kredit riskli maliyyə aktivləri – xarici reyting agentlikləri və ya müvafiq daxili reyting tərəfindən investisiya dərəcəsi verilmiş aktivlər, Azərbaycan Respublikası tərəfindən buraxılmış və manatla irəli sürülmüş borc alətləri, Azərbaycan Respublikasının mülkiyyətində olan şirkətlərə verilmiş manat ilə olan kreditlər. Maliyyə aktivləri üzrə ödənişlərin 30 gündən çox gecikməsi halında ilkin tanınma tarixinə nisbətən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın baş verməsi ehtimalı istisna edilməmişdir.

Defolt və kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış aktiv – Defolt vəziyyətində olan kredit aşağıda göstərilən meyarlardan birinə və ya bir neçəsinə cavab verdikdə, “kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış” aktivin tərfi ilə tamamilə uyğunlaşdırılmış hesab olunur:

- Müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq 90 gündən çox vaxtı keçmiş;
- Bank borcalanın borcunu əhəmiyyətli zərər ilə satmağı düşünür (borcun əsas məbləğinin və hesablanmış faizlərin 5%-dən çoxu);
- Borcalanın xarici reytingi Caa2-dən aşağıdır;
- Bank əsas şablon üzrə defolt reytinginə malik qrupda borcalanı təsnif etmişdir.

Baş Kredit Komitəsi aşağıda sadalanan ödəmə ehtimalının olmaması meyarlarına əsasən borcalanı kredit zərəri yaradan şəxs kimi tanıyır:

- Borcalan likvidlik problemi ilə üzləşmişdir;
- Borcalanın iflasa girməsi ehtimalı artır;
- Borcalanın öhdəliklərini müvəffəqiyyətlə yerinə yetirməsindəki çətinlikləri əks etdirən digər meyarlar.

Ardıcıl altı aylıq müddət ərzində heç bir defolt meyarlarına cavab vermədikdə, alət artıq defolt vəziyyətində mövcud hesab edilmir (yəni, artıq bərpa olunmuşdur).

Kredit Riskində Əhəmiyyətli Artım (KRƏA) – KRƏA qiymətləndirməsi fərdi və portfel əsasında həyata keçirilir. AD və ya DMGVƏD-də hesablanmış fiziki və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər üçün, KRƏA aşağıda göstərilən şərtlərin monitorinqi əsasında fərdi şəkildə qiymətləndirilir. KRƏA-nın müəyyənləşdirilməsi üçün istifadə edilən kriteriyalar Bankın Risklərin idarə edilməsi departamenti tərəfindən uyğunluq üçün mütəmadi olaraq izlənilir və nəzərdən keçirilir.

Bank maliyyə alətini aşağıda göstərilən kəmiyyət, keyfiyyət və ya dəstəkləyici meyarlardan birinin və ya bir neçəsinin yerinə yetirildiyi zaman KRƏA-ya uğraması kimi dəyərləndirir.

Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və hüquqi şəxslər tərəfindən buraxılmış istiqrazlar, banklararası əməliyyatlar və banklar tərəfindən buraxılan istiqrazlar üçün:

- 31-90 gün arası gecikdirilmiş;
- Monitorinqlər borcalanın maliyyə çətinlikləri olduğunu göstərir.

Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər üçün:

- 31-90 gün arası gecikdirilmiş;
- Yenidən maliyyələşdirilən kreditlər - borcalanın bütün kreditlərinin bir kreditdə təkrar maliyyələşdirildiyi xüsusi kredit növü;
- Qeyri-ışlək kredit departamenti tərəfindən kreditin nəzarət siyahısına daxil edilməsi.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

KRƏA meyarlarına artıq cavab vermədiyi və bunun ən az 6 ay davam etməsinə dair sübutlar olduqda, alət 1-ci Mərhələyə qaytarılır. Keyfiyyət göstəricisinə əsasən, risk 2-ci Mərhələyə köçürülmüşdürsə, Bank göstəricinin mövcud olması və ya dəyişməsi dinamikasını izləyir.

EOKZ-un ölçülməsi – qiymətləndirmə üsullarının təsviri

Ümumi prinsip

SƏKD olmayan maliyyə aktivləri üçün, EOKZ ilk olaraq tanınma tarixindən sonra borcalanın kredit riskinə əhəmiyyətli dərəcədə artmış olub-olmamasına bağlı olaraq, iki müxtəlif müddətdən biri üzrə defolt riskinə əsasən qiymətləndirilir. Bu yanaşma EOKZ ölçülməsi üçün üç mərhələli bir modeldə göstərilə bilər:

1-ci Mərhələ: ilkin tanınma zamanı kredit zərərinə məruz qalmamış maliyyə aləti və onun kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdır; zərərin ödənilməsi 12 aylıq EOKZ-lara əsaslanır.

2-ci Mərhələ: ilkin tanınmadan sonra KRƏA müəyyən edildiyi təqdirdə, maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülür, lakin hələ də kredit zərərinə məruz qalmış hesab olunmur; zərərin ödənilməsi ömürlük EOKZ-lara əsaslanır.

3-cü Mərhələ: maliyyə aləti kredit zərərinə məruz qalarsa, maliyyə aləti daha sonra 3-cü Mərhələyə köçürülür və zərərin ödənilməsi ömürlük EOKZ-lara əsaslanır.

SƏKD maliyyə aktivləri üçün EOKZ həmişə ömürlük ölçülür (3-cü Mərhələ), buna görə hesabat tarixində Bank yalnız ömürlük ehtimal olunan kredit zərərlərindəki məcmu dəyişiklikləri tanıyır. Bank EOKZ ölçülməsi üçün üç ayrı yanaşma həyata keçirə bilər:

- Fərdi əsasda qiymətləndirmə;
- Portfel əsasında qiymətləndirmə;
- Xarici reytingə əsaslanan qiymətləndirmə.

Bank hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlərin aşağıdakı növləri üzrə fərdi qaydada qiymətləndirmə aparır: unikal kredit riski xüsusiyyətlərinə malik kreditlər, fərdi əhəmiyyətli kreditlər və dəyərsizləşmiş kreditlər.

Bank, aşağıdakı növ aktivlər üzrə portfel əsasında qiymətləndirməni həyata keçirir: hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və kreditlə bağlı öhdəliklər (standart kredit, ixtisaslaşdırılmış kreditlər, icarə kreditləri və s.), banklararası kreditlər, fərdi kreditlər və KOB-ə verilmiş kreditlər). Bu yanaşma, portfelin borcalanın xüsusi məlumatlarına əsaslanan eyni xüsusiyyətlərə malik seqmentlərə birləşməsinə əhatə edir.

Bank aşağıdakı kredit növləri üçün xarici reytinglər üzrə qiymətləndirmələr aparır: banklararası kreditlər, banklar tərəfindən verilmiş borc qiymətli kağızları, hüquqi şəxslər və suveren, suveren kreditlər.

Fərdi əsasda qiymətləndirmə prinsipləri - fərdi əsasda EOKZ qiymətləndirmələri hər bir nəticənin ehtimalına qarşı müxtəlif mümkün nəticələrə görə kredit zərərləri üzrə təxminlərin ölçülməsi ilə həyata keçirilir. Bank hər bir kredit üçün ən azı iki mümkün nəticəni müəyyən edir ki, bunlardan biri belə bir ssenarinin ehtimalına baxmayaraq kredit zərərinə səbəb olur. Ekspert hesabatları və faktiki zərərlər arasındakı fərqi azaltmaq üçün müntəzəm olaraq təhlil edilir.

Portfel əsasında qiymətləndirmə prinsipləri – riskə məruz qalma mərhələsini qiymətləndirmək və kollektiv əsasda zərər ehtiyatını ölçmək üçün Bank öz risklərini Bank daxilində riskə məruz qalmalar kimi orta kredit riski xüsusiyyətləri əsasında eyni xüsusiyyətlərə malik seqmentlərə birləşdirir.

Xüsusiyyətlərə daxildir: müştərinin növü (məsələn, gəlir gətirən əmlak və ya icarə şirkətləri), məhsul növü (kredit kartları və ya pul kreditləri kimi), kredit riski reytingi və ilkin tanınma tarixi.

Fərqli seqmentlər DE və DZYZ kimi kredit risk parametrlərindəki fərqləri əks etdirir. Qrupların uyğunluğu Risklərin İdarə edilməsi Departamenti tərəfindən dövrü olaraq izlənilir və nəzərdən keçirilir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Ümumiyyətlə, EOKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin birləşməsidir: DVRMQ, DE və DNZ (parametrlərin tərifləri yuxarıda göstərilmişdir). EOKZ hesablanması üzrə ümumi yanaşma aşağıda göstərilmişdir. Bu yanaşma portfel əsasında qiymətləndirilmiş məhsullar üzrə və bankın həmin məhsul üzrə borcalanının xüsusi məlumatı əsasında kredit riski reytingi qiymətləndirməsi olan məhsul üzrə tətbiq oluna bilər.

EOKZ növbəti 12 ay və ya ömürlük alətlər üzrə kredit riski parametrlərinin (DVRMQ, DE və DZYZ) proqnozlaşdırılması ilə müəyyən edilir. Bu üç komponent birlikdə artırılır və qalıq ehtimalı (yəni əvvəlki dövrdə ödənilmiş və ya defolt vəziyyətində riskə məruz qalmışdır) üzrə düzəliş edilir.

Kredit riski parametrlərinin hesablanması qısa olaraq əsasları aşağıdakılardır.

DVRMQ-lar ehtimal olunan ödəniş profilinə əsasən müəyyən edilir ki, bu da məhsul növünə görə dəyişir:

- Məhsulların və annuitet əsasında ödənilən kreditlərin amortizasiyası üçün DVRMQ, borcalanın 12 aylıq və ya ömürlük əsasında borclu olduğu müqavilə ödəmələrinə əsaslanır.
- Məhsulların dövriyyəsi üçün DVRMQ, defolt anına qalmış limitin gözlənen istifadəsini nəzərə alaraq, cari istifadə edilmiş qalıq alınması və kredit konversiyası əmsalının əlavə edilməsi yolu ilə proqnozlaşdırılır.

EOKZ-ların hesablanması üçün DE-nin iki növü istifadə edilir: 12 aylıq və ömürlük DE:

- 12 aylıq DE-lər – Defoltun növbəti 12 ay ərzində (və ya maliyyə alətinin qalan ömrü 12 aydan az olduqda) təxmin edilən baş verməsi ehtimalı. Bu amil 12 aylıq EOKZ-ları hesablamaq üçün istifadə edilir. 12 aylıq DE-nin qiymətləndirilməsi ən son mövcud tarixi məlumatlara əsaslanır və lazım olduğu təqdirdə gələcək perspektiv məlumatlar üçün uyğunlaşdırılır;
- Ömürlük DE-lər – Defoltun maliyyə alətinin qalan ömrü üzrə təxmin edilən baş verməsi ehtimalı. Bu amil ömürlük EOKZ-ları 2-ci Mərhələ riskləri üzrə hesablamaq üçün istifadə edilir. Ömürlük DE-nin qiymətləndirilməsi ən son mövcud tarixi məlumatlara əsaslanır və lazım olduğu təqdirdə gələcək perspektiv məlumatlar üçün uyğunlaşdırılır.

Ömürlük DE-ni hesablamaq üçün, Bank 12 aylıq DE-lərin miqrasiya cədvəllərinə əsasən ekstrapolyasiya edilməsi və tarixi defolt məlumatına əsaslanan ömürlük DE-nin ayrılık əmsalı kimi seqment və məhsul növündən asılı olaraq müxtəlif statistik yanaşmalardan istifadə edir. Ömürlük DE hesablamaları üçün, Bank tarixi defolt məlumatları və defolt məlumatların mövcud olmadığı uzun müddətlər üçün isə trendlərin ekstrapolyasiyasından istifadə edir.

DNYZ, defolt riski ilə bağlı olaraq Bankın yarana bilən zərərlə bağlı gözləntisini əks etdirir. DNYZ, məhsul, mərhələ, girovun və ya digər bu kimi kredit təminatının mövcudluğuna görə fərqli nəticələr göstərir.

12 aylıq və ömürlük DNYZ-lər, defolt hadisəsindən sonra ehtimal olunan əldə ediləcək vəsaitlərə təsir edən amillər əsasında müəyyən edilir.

DNYZ-nin ölçülməsinə yanaşma üç mümkün qrupa bölünə bilər:

- girovun özəl xüsusiyyətlərinə əsasən DNYZ-nin ölçülməsi;
- bərpa statistikasına əsaslanaraq portfel əsasında DNYZ-nin hesablanması;
- fərqli amil və ssenarilərdən asılı olaraq fərdi qaydada müəyyən edilmiş DNYZ.

Daşınmaz əmlakın girov qoyulduğu kreditlər üçün qrup DNYZ-ni girovun xüsusiyyətləri əsasında, məsələn, proqnozlaşdırılan girov dəyərləri, satış üzrə tarixi güzəştlər və digər amillər ilə hesablayır.

Korporativ, pərakəndə, banklararası kredit portfelinin və korporativ istiqrazların xüsusi seqmentləri üçün DNYZ son mövcud statistik məlumatlara əsasən kollektiv əsasında hesablanır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Balansdan kənar maliyyə alətləri üçün EOKZ ölçülməsi

Hüquqi şəxslərin istifadə edilməmiş kredit xətləri üçün kredit kartları, fərdi şəxslərə verilmiş kredit kartları və maliyyə zəmanətləri üzrə KKƏ, defolt vəziyyətində olan dəyərin statistik təhlili əsasında müəyyən edilir.

Kredit xətləri üzrə KKƏ hər hansı bir zamanda müştərilər tərəfindən istifadə edilə bilən limitlərdən sonra 50% kimi müəyyən edilir.

Xarici reytinglərə əsaslanan qiymətləndirmə prinsipləri - xarici reytinglərə əsaslanan EOKZ hesablama prinsipləri, portfəl bazasında qiymətləndirmə prinsipləri ilə eynidir. Müştərilər xarici kredit reytinglərini təyin etdikləri üçün kredit riski parametrləri (DE) beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən dərc olunan defolt və bərpa statistikasından götürülə bilər.

EOKZ modellərinə daxil olan proqnoz xarakterli məlumatlar. Həm KRƏA, həm də EOKZ-ların hesablanması ilə gələcəklə bağlı məlumatlar istifadə edilir. Bank tarixi təhlillər aparmış və hər bir portfəl üçün kredit riskini və EOKZ-lara təsir edən əsas iqtisadi amilləri müəyyən etmişdir.

Bu iqtisadi amillər və onların DE ilə əlaqədar təsirləri maliyyə aləti üzrə fərqlənir. İstehlakçı qiymətləri indeksi üzrə dəyişikliklər, real ÜDM-in artımı, ABŞ dolları məzənnəsi üzrə dəyişikliklər, neft qiymətinin dəyişməsi kimi iqtisadi amillər, bu amillərdə baş verən dəyişikliklərin təsirini anlamaq üçün statistik reqresiya təhlili aparılmaqda.

Bu amillərə əsaslanaraq Bankın rəhbərliyi özünün məqbul hesab etdiyi iqtisadi dövrün növbəti mərhələsini müəyyənləşdirmək üçün yalnız statistik təhlillər nəticəsində deyil, eyni zamanda rəhbərliyin təcrübəsindən istifadə etməklə gələcək makroiqtisadi şəraitin proqnozunu verir.

KRƏA meyarlarının qiymətləndirilməsi pərakəndə borcalanlar üçün ömürlük DE istifadə edilməklə, digər maliyyə aktivləri üçün isə keyfiyyət və təminat göstəriciləri ilə bərabər 12 aylıq DE-dən də istifadə edilməklə həyata keçirilir. Bu proses bütün maliyyə alətlərinin 1-ci, 2-ci və ya 3-cü Mərhələdə olub-olmadığını və dolayısı ilə 12 aylıq və ya ömürlük EOKZ-un tanınmasına zərurətin olub-olmadığını müəyyənləşdirir. Bu qiymətləndirmədən sonra Bank EOKZ-u 12 aylıq EOKZ (1-ci Mərhələ) ehtimalına əsasən və ya ehtimal olunan ömürlük EOKZ (2-ci və 3-cü Mərhələ) kimi qiymətləndirir. Bu ehtimal əsasında formalaşan EOKZ-lar müvafiq EOKZ modelinin tətbiqi ilə müəyyən edilir.

Hər hansı bir iqtisadi proqnozda olduğu kimi, baş vermiş proqnozlar və ehtimallar yüksək dərəcədə qeyri-müəyyənliklə bağlıdır və buna görə də faktiki nəticələr proqnozlaşdırılan məlumatlardan əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər. Bank bu proqnozların ehtimal olunan nəticələrə dair mümkün ən yaxşı qiymətləndirməni təmsil etdiyini hesab edir və seçilmiş ssenarilərin mümkün ssenarilərin ən uyğun nümunəsinin olmasından əmin olmaq üçün Bankın müxtəlif portfəllərində qeyri-xəttilik və asimmetriyaları təhlil etmişdir.

Yoxlama. Bank mütəmadi olaraq qiymətləndirmələr və faktiki kredit zərərləri arasında mümkün fərqləri azaltmaq üçün öz metodologiyası və fərziyyələrini nəzərdən keçirir. Belə təhlil ən azı ildə bir dəfə həyata keçirilir. EOKZ ölçü metodologiyası üzrə yoxlamanın nəticələri Bank rəhbərliyinə çatdırılır və model və fərziyyələrin tənzimlənməsi üçün növbəti addımlar səlahiyyətli şəxslər arasında müzakirələrdən sonra müəyyənləşdirilir.

Kreditlə bağlı öhdəliklərə görə zərərlərin qiymətləndirilməsi. Kredit üzrə borc öhdəlikləri ilə bağlı zərər ehtiyatının qiymətləndirilməsi qarşı tərəfin balansdan kənar öhdəliyi varsa, kredit konversiya əmsalı (KKƏ) tətbiqi ilə qalıq mübadiləsi ilə oxşar şəkildə həyata keçirilir. KKƏ-nin hesablanması üçün statistik məlumatlar və Bazəl Komitəsi vahidlərindən istifadə edilir. Qarşı tərəfin balansdan kənar öhdəliyi olduğu təqdirdə ehtimal edilən kredit zərərləri ehtimalının qiymətləndirilməsi KKƏ-yə müraciət edərək məruz qalma məbləğinə əsasən fərdi və ya kollektiv əsaslarla həyata keçirilir.

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) valyuta (b) faiz dərəcələri və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Rəhbərlik qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(*Min Azərbaycan manatı ilə*)

Valyuta riski. Rəhbərlik xarici valyuta riski ilə əlaqədar olaraq hər bir valyuta və ümumilikdə risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir.

Hesabat dövrünün sonuna Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2021-ci il			31 dekabr 2020-ci il			
	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqə	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Törəmə maliyyə alətlərinin təsiri	Xalis mövqə
Azərbaycan manatı	194,751	151,267	43,484	135,281	97,129	(5,100)	33,052
ABŞ dolları	152,792	143,073	9,719	126,201	119,686	5,100	11,615
Avro	10,585	11,266	(681)	5,990	5,330	-	660
Türk liresi	299	319	(20)	429	68	-	361
Digər	492	479	13	305	299	-	6
Cəmi	358,919	306,404	52,515	268,206	222,512	-	45,694

Yuxarıdakı cədvələ yalnız monetar aktivlər və öhdəliklər daxildir. Bank hesab edir ki, səhm alətləri üzrə investisiyalar və qeyri-monetar aktivlər əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtilə, hesabat dövrünün sonuna Bankın funksional valyutasına tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklərin mənfəət və zərərə və kapitalla təsiri aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2021-ci il tarixinə	31 dekabr 2020-ci il tarixinə
	Mənfəət və ya zərərə təsir (mənfəət vergisindən əvvəl)	Mənfəət və ya zərərə təsir (mənfəət vergisindən əvvəl)
ABŞ dollarının 30% möhkəmlənməsi	2,916	3,485
ABŞ dollarının 30% zəifləməsi	(2,916)	(3,485)
Avronun 30% möhkəmlənməsi	(204)	198
Avronun 30% zəifləməsi	204	(198)
Türk liresinin 30% möhkəmlənməsi	(6)	108
Türk liresinin 30% zəifləməsi	6	(108)

Risk yalnız Bankın funksional valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan monetar aktivlər və öhdəliklər üçün hesablanmışdır.

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilər səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir.

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə Bankın müxtəlif faiz dərəcələrində maliyyə alətləri mövcud olmamışdır.

Bank maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələrinə nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə hesabat tarixinə Bankın cəmi maliyyə aktiv və öhdəlikləri rəhbərlik tərəfindən təhlil edilən hesabatlarda əks olunmuş faiz dərəcələrinə uyğun olaraq təqdim edilmişdir:

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

İllik %	2021-ci il			2020-ci il		
	AZN	ABŞ dolları	Avro	AZN	ABŞ dolları	Avro
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5.75%	-	-	5.94%	0.25%	-
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	9.00%	5.30%	-	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11.65%	6.01%	5.18%	12.98%	6.24%	5.50%
İnvestisiya qiymətli kağızları	9.00%	5.45%	-	9.00%	5.03%	-
Öhdəliklər						
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	3.48%	1.30%	-	6.33%	1.91%	-
Müddətli əmanətlər	8.36%	1.29%	0.40%	9.17%	1.75%	0.50%
Kredit öhdəlikləri	12.16%	4.51%	6.00%	12.74%	4.56%	6.55%
İcarə öhdəliyi	7.50%	-	-	7.50%	-	-

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən “-” işarəsi Bankın müvafiq valyutada aktiv və öhdəliklərə malik olmadığını bildirir.

Aşağıdakı cədvəldə "risk dəyişkənində mümkün olan dəyişikliklər" əsasında müəyyən edilmiş faiz riskinin həssaslıq təhlili göstərilir. Bu dəyişikliklərin səviyyəsi rəhbərlik tərəfindən müəyyənləşdirilir və əsas idarə heyətinə təqdim olunan risk hesabatlarında əks olunur.

Vergidən əvvəl mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2021-ci il tarixinə		31 dekabr 2020-ci il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	895	(895)	871	(871)
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	105	(105)	13	(13)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	2,273	(2,273)	1,549	(1,549)
İnvestisiya qiymətli kağızları	308	(308)	247	(247)
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	(570)	570	(223)	223
Müştəri hesabları	(2,451)	2,451	(1,960)	1,960
İcarə öhdəlikləri	(42)	42	(38)	38
Vergidən əvvəl mənfəətə xalis təsir	518	(518)	459	(459)

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Coğrafi riskin konsentrasiyası. 31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə Bankın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyasının təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Azərbaycan	İƏİT	Qeyri-İƏİT	Cəmi 2021
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-dəki məcburi ehtiyatlar	59,188	30,281	21	89,490
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	9,207	-	1,275	10,482
İnvestisiya qiymətli kağızları	8,687	22,129	-	30,816
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	212,148	26	15,139	227,313
Digər maliyyə aktivləri	818	-	-	818
Cəmi maliyyə aktivləri	290,048	52,436	16,435	358,919
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	56,072	897	-	56,969
Müştəri hesabları	231,329	6,580	7,233	245,142
İcarə öhdəliyi	4,227	-	-	4,227
Digər maliyyə öhdəlikləri	66	-	-	66
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	291,694	7,477	7,233	306,404
Balans üzrə maliyyə alətlərinin xalis mövqeyi	(1,646)	44,959	9,202	52,515
Balansdankənar öhdəliklər	128,420	-	-	128,420

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Azərbaycan	İƏİT	Qeyri-İƏİT	Cəmi 2020
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-dəki məcburi ehtiyatlar	36,062	50,959	32	87,053
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	-	-	1,275	1,275
İnvestisiya qiymətli kağızları	12,236	12,478	-	24,714
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	143,931	10,982	-	154,913
Digər maliyyə aktivləri	251	-	-	251
Cəmi maliyyə aktivləri	192,480	74,419	1,307	268,206
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	21,898	450	-	22,348
Müştəri hesabları	172,092	13,788	10,102	195,982
İcarə öhdəliyi	3,838	-	-	3,838
Digər maliyyə öhdəlikləri	344	-	-	344
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	198,172	14,238	10,102	222,512
Balans üzrə maliyyə alətlərinin xalis mövqeyi	(5,692)	60,181	(8,795)	45,694
Balansdankənar öhdəliklər	135,815	-	-	135,815

Likvidlik riski. Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində Bankın çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Bank hər gün overnəyət əmanətləri, müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, əmanətlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zəmanətlər üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək risklərinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd edilən bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni gündə yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımı səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riski Bankın Aktiv və Öhdəliklərinin İdarə Edilməsi Komitəsi tərəfindən idarə olunur.

Bank izafi likvidliyin xərcini optimallaşdırarkən aktivlərdəki artımı ödəmək məqsədi ilə kifayət qədər pul vəsaiti və ya onların ekvivalentlərinin mövcud olmasına, öhdəliklərdəki azalmaya və digər qanuni tələblərin yerinə yetirilməsinə xüsusi diqqət yetirərək gündəlik likvidlik riskinə nəzarət edir və hesabat verir.

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Bank aktiv və öhdəliklərin idarə edilməsi prosesi çərçivəsində müştərilərin və bankların əməliyyatları üzrə ehtimal olunan gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə gündəlik nəzarət edir. Bank, həmçinin Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi minimal likvidlik tələblərinə riayət etməlidir. Həmin əmsal yüksək likvidlik dərəcəsinə malik aktivlərin tələb edildikdə ödənilən öhdəliklərə nisbəti kimi hesablanır. Mərkəzi Bankın normativi 30% olduğu halda, 31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə bu əmsal 85% və 119% təşkil etmişdir.

Bank, əsasən bankın ARMB-dəki vəsaitlərindən ibarət sabit maliyyələşdirmə bazasını saxlamağa çalışır. Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddəti başa çatan zaman onların yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlər yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması; və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan likvidlik əmsallarına və Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi minimal likvidlik tələblərinə riayət edilməsinə nəzarət edilməsi.

Xəzinədarlıq Departamenti maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir. Bundan sonra, Xəzinədarlıq Departamenti Bankda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən satış üçün nəzərdə tutulan qısamüddətli likvid qiymətli kağızlardan, banklardakı əmanətlərdən və digər banklararası kreditlərdən ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə öhdəliklər müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldəki öhdəlik məbləğləri müqavilə üzrə diskont edilməmiş pul vəsaitlərini, o cümlədən maliyyə zəmanətlərini əks etdirir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlər diskont edilmiş pul vəsaitlərinə əsaslandığına görə belə diskont edilməmiş pul vəsaitləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlərdən fərqlənir.

Aşağıdakı cədvəldə müqavilə üzrə ödəniş müddətləri əsasında qalıq dəyəri üzrə əks etdirilmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivlərinin ödəniş müddətləri üzrə təhlil göstərilir (maliyyə öhdəlikləri üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı zərurət yarandığı təqdirdə asanlıqla realizasiya edilə bilən aktivlər istisna olmaqla). Belə maliyyə aktivləri ehtimal olunan satış tarixi əsasında ödəniş müddəti üzrə təhlilə daxil edilir. Dəyersizləşmiş kreditlər dəyersizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla və ehtimal olunan pul vəsaitlərinin axınına əsasən qalıq dəyəri üzrə cədvələ daxil edilir.

Ödənilməli öhdəliklər sabit olmadıqda, cədvəldə göstərilən məbləğlər hesabat dövrünün sonuna mövcud olan şərtlərə əsasən müəyyən edilir. Valyuta ödənişləri hesabat dövrünün sonuna mövcud olan spot məzənnəsindən istifadə etməklə çevrilir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə diskontlaşdırılmamış maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Öhdəliklər					
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	5,053	10,506	16,304	28,110	59,973
Müştəri hesabları	146,658	48,404	32,492	21,383	248,937
İcarə öhdəliyi	54	268	326	5,769	6,417
Digər maliyyə öhdəlikləri	66	-	-	-	66
İstifadə edilməmiş kredit öhdəliyi	2,743	-	-	-	2,743
Maliyyə zəmanətləri	125,677	-	-	-	125,677
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	280,251	59,178	49,122	55,262	443,813

31 dekabr 2020-ci il tarixinə diskontlaşdırılmamış maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Öhdəliklər					
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	2,769	8,663	3,813	7,552	22,797
Müştəri hesabları	88,303	43,241	45,262	26,197	203,003
İcarə öhdəliyi	45	226	271	5,463	6,005
Digər maliyyə öhdəlikləri	344	-	-	-	344
İstifadə edilməmiş kredit öhdəliyi	10,073	-	-	-	10,073
Maliyyə zəmanətləri	125,742	-	-	-	125,742
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	227,276	52,130	49,346	39,212	367,964

Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə likvidlik tələbləri yuxarıdakı ödəmə müddətləri üzrə təhlildə göstərilən müvafiq öhdəliklərin məbləğindən çox aşağıdır. Belə ki, Bank adətən müqavilələrə əsasən vəsaitlərin üçüncü şəxslər tərəfindən tələb edilməsini proqnozlaşdırmır. Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən kreditlərin verilməsi üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin ümumi məbləği gələcəkdə ödənilməsi tələb olunan nağd vəsaitləri mütləq şəkildə əks etdirmir. Belə ki, bu cür öhdəliklərin əksər hissəsi onların ödəmə müddətlərinin başa çatmasından əvvəl ləğv oluna bilər.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Yuxarıdakı cədvəldə müştəri hesabları müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə göstərilmişdir. Lakin, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq, fiziki şəxslər öz əmanətləri üzrə hesablanmış faizləri itirmək şərtilə, həmin əmanətləri ödəmə müddətindən əvvəl geri götürə bilər.

Bank likvidliyin idarə edilməsi üçün yuxarıda göstərilən diskontlaşdırmanı nəzərə almadan öhdəliklərin ödəmə müddətləri üzrə yuxarıda göstərilən təhlildən istifadə etmir. Bunun əvəzində Bank aşağıda göstəriləyi kimi ehtimal olunan ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>					
31 dekabr 2021-ci il					
Cəmi maliyyə aktivləri	128,911	73,850	50,780	105,378	358,919
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	151,345	57,286	46,492	51,281	307,302
Ehtimal olunan ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik boşluğu	(22,434)	16,564	4,288	54,097	51,617
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>					
31 dekabr 2020-ci il					
Cəmi maliyyə aktivləri	108,535	46,303	36,177	77,191	268,206
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	90,957	50,115	45,614	35,826	222,512
Ehtimal olunan ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik boşluğu	17,578	(3,812)	(9,437)	41,365	45,694

Bankın rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Bankın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakter daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Bankın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin “tələb edilənədək” statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

25 KAPİTALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

Bank öz kapitalını, borc və kapital resurslarının optimallaşdırılması vasitəsilə maraqlı tərəflərə geri qaytarmağı artırmalqə davam etdirməyə imkan verəcək şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı, digər tədbirlər arasında, Bazəl Komitəsinin Kapital Adekvatlığı üzrə 1988-də təsbit edilən nisbətlərin və Bankın nəzarətində ARMB tərəfindən təsis edilmiş əmsallardan istifadə etməklə izlənilir.

Ötən il ərzində Bank tənzimləyicinin xarici kapitalın bütün tələblərinə tam cavab vermişdir. Bankın kapital strukturu, əsas kapitala və səhmdar kapitalını əhatə edən, səhmdar kapitalının sahiblərinə aid olan borc və kapitaldan ibarətdir ki, bu da kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda açıqlanır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən müəyyən edilmiş kapitalın adekvatlığı əmsalına riayət edilməsinə Bankın Maliyyə Direktoru və İdarə Heyətinin Sədri tərəfindən yoxlanılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə edilməsi ilə bağlı digər məqsədlər hər il qiymətləndirilir.

ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə əsasən banklar: (a) məcmu kapitalın minimal məbləğini 50,000 min AZN (2020: 50,000 min AZN) həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı”) minimal 10% (31 dekabr 2020: 9%) və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı”) minimal 5% (31 dekabr 2020: 5%) və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

ARMB-nin kapital tələblərinə uyğun olaraq hesablanmış Bankın kapitalının tərkibi aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
1-ci dərəcəli kapital		
Nizamnamə kapitalı	50,000	50,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət əlavə etməklə	20,114	18,002
Qeyri-maddi aktivlər çıxılmaqla	3,163	3,034
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital	66,951	64,968
Cari il üzrə mənfəət	7,032	2,111
Dəyersizləşmə üzrə ehtiyatı əlavə etməklə	4,302	3,260
Cəmi tənzimləyici kapital	78,285	70,339
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	354,818	260,808
<i>Kapitalın adekvatlığı əmsalı</i>	22%	27%
<i>1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin əmsalına nisbəti</i>	19%	25%

26 TƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosesləri. Adi fəaliyyət gedişində vaxtaşırı olaraq Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Bankın rəhbərliyi öz təxminlərinə və daxili peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatları və fəaliyyəti ilə bağlı vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin mövqeləri müvafiq vergi orqanları tərəfindən sual altına qoyula bilər.

Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhli düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə bağlı Bankın mövqeləri dəyişilməyəcəkdir. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2021-ci il tarixinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Müəyyən hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

İqtisadi normativlərə riayət edilməsi. 31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə Bank bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə kredit risklərinin tənzimlənməsinə dair qaydalar üzrə ARMB tərəfindən müəyyən edilmiş şərtləri pozmuşdur. Qaydaya əsasən, bir borcalanın və ya əlaqəli borcalanlar qrupunun təminatlı və təminatlı kredit risklərinin məcmu məbləği tutulmalardan sonra bankın 1-ci dərəcəli kapitalının 25%-dən çox ola bilməz. 31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə bu nisbət müvafiq olaraq 30% və 40% təşkil etmişdir.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

Kredit öhdəlikləri. 31 dekabr tarixinə Bankın təəhhüdlər və şərti öhdəlikləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
Verilmiş maliyyə zəmanətləri	125,677	125,742
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	2,743	10,073
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər	128,420	135,815

İstifadə edilməmiş kredit xətləri və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çatma və ya ləğv oluna bilər.

Kredit verilməsi ilə bağlı bütün öhdəliklər aşağıdakı valyutalarda olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il	2020-ci il
ABŞ dolları	71,620	61,835
Azərbaycan manatı	39,151	69,958
Avro	17,649	4,022
Cəmi	128,420	135,815

27 MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

(a) Amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il tarixlərinə amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri təxminən onların qalıq dəyərində bərabərdir.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə ədalətli dəyərin təhlili və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməyən aktivlərin qalıq dəyəri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2021-ci il 1-ci Səviyyə üzrə ədalətli dəyər	31 dekabr 2020-ci il 1-ci Səviyyə üzrə ədalətli dəyər
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar</i>	89,490	87,053
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ		
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər		
- Digər banklarla qısamüddətli yerləşdirmələr	10,482	1,275
İnvestisiya qiymətli kağızları		
- Borc qiymətli kağızları	29,146	24,714
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		
- Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	219,317	149,993
- Fərdi şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlıq kreditləri	20,985	16,183
- Fərdi şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	5,158	3,337
Digər maliyyə aktivləri	818	251
CƏMİ	285,906	171,039

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə ədalətli dəyərin təhlili və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməyən öhdəliklərin qalığı dəyəri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2021-ci il 3-cü Səviyyə üzrə ədalətli dəyər	31 dekabr 2020-ci il 3-cü Səviyyə üzrə ədalətli dəyər
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		
Banklara ödəniləcək vəsaitlər		
- Digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələri	26,181	13,368
- Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fonduna ödəniləcək vəsaitlər	24,329	7,374
- Bankların müxbir hesabları	3,180	549
- Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fonduna ödəniləcək vəsaitlər	1,929	29
- Yerli bankların məhdud müxbir hesabları	1,156	1,028
- Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinə ödəniləcək vəsaitlər	194	-
Müştəri hesabları		
- Digər hüquqi şəxslərin cari/hesablaşma hesabları	96,315	56,186
- Digər hüquqi şəxslərin müddətli əmanətləri	74,684	62,486
- Fiziki şəxslərin müddətli əmanətləri	52,447	56,389
- Fiziki şəxslərin cari/tələbli hesabları	20,893	18,970
- Dövlət və ictimai təşkilatların müddətli əmanətləri	503	1,707
- Dövlət və ictimai təşkilatların cari/hesablaşma hesabları	300	244
İcarə öhdəlikləri	4,227	3,838
Digər maliyyə öhdəlikləri	964	344
CƏMI	307,302	222,512

28 ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar bir və ya bir neçə qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər ilə hər hansı mümkün münasibətlər nəzərdən keçirilərkən həmin münasibətlərin mahiyyətinin onların hüquqi formasından üstünlüyü prinsipi tətbiq olunur.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,283	91	-
Banklardan və maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	-	1,275	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	-	18
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	897	-	-
Müştəri hesabları	-	1,848	288

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4,436	50	-
Banklardan və maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	-	1,275	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	-	46
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	-	3,400	-
Müştəri hesabları	-	-	378

2021-ci il üzrə əlaqəli tərəflərlə gəlir və xərc maddələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Faiz gəlirləri	-	-	3
Faiz xərcləri	-	55	9
İnzibati və əməliyyat xərcləri	-	119	-

2020-ci il üzrə əlaqəli tərəflərlə gəlir və xərc maddələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Faiz gəlirləri	86	-	6
Faiz xərcləri	-	-	10
İnzibati və əməliyyat xərcləri	-	110	-

31 dekabr 2021-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan digər hüquq və öhdəliklər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Bank tərəfindən verilmiş zəmanətlər	-	-	-
Bank tərəfindən alınmış zəmanətlər	-	-	-

31 dekabr 2020-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan digər hüquq və öhdəliklər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarə heyəti
Bank tərəfindən verilmiş zəmanətlər	650	-	-
Bank tərəfindən alınmış zəmanətlər	-	-	-

2021-ci il və 2020-ci illərdə əlaqəli tərəflərə borc verilmiş və ödənilmiş məbləğlər mövcud olmamışdır.

“ZİRAAT BANK AZƏRBAYCAN” ASC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(min Azərbaycan manatı ilə)

Əsas idarəedici heyətə edilmiş ödənişlər aşağıda təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2021-ci il		2020-ci il	
	Xərclər	Yığılmış öhdəliklər	Xərclər	Yığılmış öhdəliklər
<i>Qısamüddətli ödənişlər:</i>				
- Əmək haqları	719	-	498	59
Cəmi	719	-	498	59

Bankın on üç nəfərdən ibarət olan rəhbərliyinin əsas heyətinə ödənişlər müqavilə üzrə əmək haqqından və illik mükafatlardan ibarətdir. İdarəedici rəhbərliyə cəmi ödənişlər mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda əməliyyat xərcləri kimi göstərilmişdir.

29 HESABAT TARİXİNDƏN SONRAKI HADİSƏLƏR

17 yanvar 2021-ci il tarixində Bank hər birinin nominal dəyəri 1000 AZN olan 15,500 ədəd yeni adi səhmləri müvəkkil etmiş və buraxmışdır. Emissiyanın ümumi həcmi 15,500 min manat təşkil etmişdir. Bütün səhmlər bərabər sıralanır və bir səsə malikdir.

21 fevral 2022-ci il tarixində Rusiya Ukraynanın şərqindəki Donbas bölgəsində yerləşən və öz müstəqilliklərini elan etmiş “Donetsk Xalq Respublikası” və “Luqansk Xalq Respublika”sını rəsmən tanımış və bu ərazilərə qoşun yeritmişdir. 2022-ci il fevralın 24-də Rusiya Ukrayna Respublikasında genişmiqyaslı hərbi əməliyyata başlamışdır. Bu, iki ölkənin 2014-cü ildən sonra baş verməsinə ən böyük qarşıdurması olmuşdur. Münaqişə Avropa ölkələri, Böyük Britaniya və Amerika Birləşmiş Ştatlarının Rusiyaya qarşı tətbiq etdiyi yeni sanksiyaların tətbiq olunması ilə geniş beynəlxalq qınaqla qarşılanmışdır. Sanksiyalar Rusiyanın mərkəzi bankını və suveren fondlarını əhatə etmiş, onların aktivlərini faktiki olaraq dondurmuş və Rusiya maliyyə təşkilatları ilə əlaqələri qadağan etmişdir. Bəzi Rusiya banklarının SWIFT-ə çıxışına qadağa qoyulmuşdur.

Rusiya fond bazarı ilk gündə 39% ucuzlaşmış, RTS İndeksi ilə ölçüldüyü kimi, rubl ABŞ dolları qarşısında rekord səviyyədə ucuzlaşmışdır. Ukrayna Milli Bankı rəsmi məzənnəni təyin edəcəyini açıqlayaraq valyuta bazarlarını dayandırmışdır. Eskalasiya nəticəsində Brent markalı neftin qiyməti 2014-cü ildən bəri ilk dəfə bir barel üçün 100 ABŞ dollarını ötmüşdür.

Bu hesabat tarixinə vəziyyət sabitləşməmişdir. Bankın Rusiya banklarında müxbir hesabları yoxdur və sanksiya tətbiq olunan banklarla bağlı risklərə məruz qalacağını gözləmir. Bununla belə, Bankın Ukraynada biznes əməliyyatları və girovu olan müştəriləri var ki, onlar mövcud vəziyyətdən təsirlənə bilərlər. Rəhbərlik hazırda münaqişənin Bankın maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirə bilmir.